

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร งานวิจัย และแหล่งข้อมูลอื่น ๆ เพื่อพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย ตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยการบริหาร
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพการเรียนรู้
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร

1. ความหมายของการบริหาร

คำว่า การบริหาร มีผู้ให้ความหมายไว้หลายทัศนะด้วยกัน ดังนี้

ราเชนทร์ พุ่มแจ้ (2552, หน้า 11) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การร่วมมือกัน ทำงานด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้ร่วมกันตั้งเอาไว้โดยอาศัยทรัพยากรการบริหาร ได้แก่ บุคลากร เงิน วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการจัดการที่เหมาะสมที่จะทำให้การดำเนินงานของหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ มีความสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีมีประสิทธิภาพ ซึ่งองค์ประกอบต่าง ๆ ที่จะต้องนำมาใช้นั้น ผู้บริหารขององค์กรเป็นผู้แสดงความเป็นมืออาชีพ

วิโรจน์ สารรัตนะ (2553, หน้า 12) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร คือ กระบวนการดำเนินงานให้บรรลุจุดหมายขององค์การโดยการอาศัยหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญต่าง ๆ ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม

เนตร์พัฒนา ยาวีราช (2553, หน้า 1) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการ แนวทางการดำเนินงานอย่างมีระบบของผู้บริหารอันเกี่ยวข้องกับกิจการต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องระหว่างกันเพื่อความสำเร็จของเป้าหมายที่ต้องการ การบริหารโรงเรียนประถม ศึกษาเป็นการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดจากความร่วมมือกันเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคม เป็นการดำเนินงานที่มีเป้าหมายสำคัญ คือการพัฒนาผู้เรียนให้มี

คุณภาพ

นันทิยา ศรีหิลัง (2553, หน้า 15) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการวางแผนภายในองค์กร โดยอาศัยผู้นำหรือ ผู้บริหารในการใช้ทักษะความเป็นผู้นำในด้านต่าง ๆ และส่งเสริมให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งที่บุคคลในองค์กร ร่วมกันวางไว้

ศิริ ถีอาสนา (2557, หน้า 8) ได้ให้ความหมายของการบริหารว่า เป็น กิจกรรมของกลุ่มตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร่วมมือกันจัดการทรัพยากรที่เหมาะสมเพื่อได้บรรลุ วัตถุประสงค์ร่วมกัน ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์จัดการกระบวนการบริหารหรือหน้าที่การ บริหาร ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การจัด คณะทำงาน (Staffing) การอำนวยการ (Directing) การประสานงาน (Coordinating) การ รายงาน (Reporting) และการงบประมาณ (Budgeting)

สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง การดำเนินงานขององค์กรให้บรรลุ วัตถุประสงค์โดยอาศัยผู้นำองค์กร ที่สามารถจัดการกระบวนการบริหารที่ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม โดยอาศัยทรัพยากรการบริหาร ได้แก่ บุคลากร เงิน วัสดุ อุปกรณ์และวิธีการจัดการที่เหมาะสมที่จะทำให้การดำเนินงาน ของหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ มีความสำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ความหมายของการบริหารการศึกษา

มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาไว้ดังนี้

ถวิล เกษสุพรรณ (2552, หน้า 32) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึงกระบวนการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ทางการศึกษาที่บุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ ร่วมมือกันดำเนินงาน โดยใช้ ทรัพยากรการบริหารเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็น สมาชิกที่ดีมีคุณภาพของสังคมตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

สมเดช สรวันดี (2553, หน้า 32) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลปะในการทำงานร่วมกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของ กระบวนการเรียนรู้และความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

นันทิยา ศรีหิลัง (2553, หน้า 16) ได้ให้ความหมายของการบริหาร การศึกษาไว้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง แนวทางในการบริหารจัดการด้าน

การศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยอาศัยทักษะความรู้ความสามารถและการผูกสัมพันธ์กับผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา ได้แก่ บุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่และงบประมาณ ชุมชนให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาอันจะเกิดแก่ผู้เรียนและชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากความหมายของการบริหารการศึกษาดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการทางสังคมที่ร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคม อันได้แก่ เด็ก เยาวชน ประชาชน เพื่อให้เป็นกำลังคนที่มีประสิทธิภาพของสังคม

3. ความสำคัญของการบริหารการศึกษา

นักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารการศึกษา ไว้ดังนี้

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2548, อ้างถึงใน งามทิพย์ มั่นทองขาว. 2559, หน้า 12) กล่าวว่า การบริหารภาครัฐทุกวันนี้ หรืออาจเรียกว่า การบริหารจัดการเกี่ยวข้องกับภาคธุรกิจมากขึ้น เช่น การนำแนวคิดผู้บริหารสูงสุด หรือ ซีอีโอ มาปรับใช้ในวงราชการ การบริหารราชการด้วยความรวดเร็ว การลดพิธีการที่ไม่จำเป็น การลดขั้นตอนการปฏิบัติราชการ และการจูงใจด้วยการให้รางวัลตอบแทน เป็นต้น

ปรัชญา เวสารัชช์ (2554, หน้า 3) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารการศึกษาเป็นการบริหารจัดการที่มีระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการมีรูปแบบ ขั้นตอน กติกา และวิธีดำเนินการ มีทรัพยากรสนับสนุน และมีกระบวนการประเมินผลการศึกษาเที่ยงตรงและเชื่อถือได้

สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษามีความสำคัญในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการ มีรูปแบบ ขั้นตอน กติกาและวิธีดำเนินการ มีทรัพยากรสนับสนุน และมีกระบวนการประเมินผลการศึกษาเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ การบริหารการศึกษามีความจำเป็น เพราะต้องการคนที่ได้รับการฝึกฝนเฉพาะด้านที่มีความรู้ ความเข้าใจ ความชำนาญมาดูแลรับผิดชอบ

4. ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

มนตรีพิทย ทรงกิติพิศาล (2552, หน้า 33) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึงการส่งเสริม ช่วยเหลือกันของผู้เกี่ยวข้องที่จะผลักดันให้แผนยุทธศาสตร์ของสถานศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้

ศิลาปชัย อ่วงตระกูล (2552, หน้า 8) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานร่วมกับกลุ่มบุคคลมีอาชีพและชุมชนในท้องถิ่น เพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคม ตามวัตถุประสงค์อย่างมีคุณภาพ

ณัฐรฎา พวงธรรม (2553, หน้า 14) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึงกระบวนการบริหาร การพัฒนา และปรับปรุงวิธีการบริหารงานด้านต่าง ๆ เพื่อนำพาสถานศึกษาสู่ความก้าวหน้า ส่งเสริมความเจริญด้านความคิด ความรู้ควบคู่กับการสอดแทรกคุณธรรมแก่นักเรียนเพื่อให้ได้นักเรียนที่มีคุณภาพ

สรุปได้ว่าการบริหารการศึกษสถานศึกษา หมายถึงการบริหารโรงเรียนเป็นการร่วมมือกันทำงานของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพโดยใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์กับการศึกษามากที่สุด ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านความรู้ความสามารถ ทักษะ ทศนคติ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม โดยผ่านวิธีการของการจัดองค์กร การสั่งการ การอำนวยความสะดวกและการปรับปรุงการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษา

5. กระบวนการบริหาร

การบริหารเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนต่อเนื่องกันการบริหารที่ดีจึงต้องอาศัยกระบวนการบริหารเป็นหลัก ได้มีผู้ให้ความเห็นของกระบวนการบริหารแตกต่างกันไป ดังนี้

Gulick and Urwick (1937, อ้างถึงใน เจริญผล สุวรรณโชติ. 2551, หน้า 418-420) ได้เสนอกระบวนการบริหารไว้ 7 ประการ เรียกกย่อ ๆ ว่า หลัก “POSDCoRB” ซึ่งเป็นที่นิยมกันมากที่สุดและสามารถนำมาใช้เป็นหลักในการบริหารงานทั่ว ๆ ไป ประกอบด้วย รายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การวางแผนงาน (Planning) หมายถึง การจัดวางโครงการ แผนปฏิบัติงาน และวิธีการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า ผู้จัดการองค์กรต้องวางแผนงานทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงาน เพราะแผนงานจะเป็นแนวทางปฏิบัติทั้งองค์กร ซึ่งประกอบด้วย

แผนงานหลัก และแผนงานย่อยแผนงานต้องมีลักษณะยืดหยุ่น

2. การจัดหน่วยงาน (Organizing) หมายถึงการกำหนดโครงสร้างอำนาจหน้าที่การแบ่งส่วนงาน และการจัดสายงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์

3. การจัดตัวบุคคล (Staffing) หมายถึง การบริหารงานด้านบุคลากร ได้แก่ การจัดอัตรากำลังการสรรหาและพัฒนาบุคลากรการเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง การส่งเสริมขวัญ และกำลังใจ สวัสดิการ และการเสริมสร้างบรรยากาศในการทำงาน “คน” เป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุด ที่ส่งผลให้งานสำเร็จหรือล้มเหลว

4. การอำนวยการ (Directing) หมายถึง การทำหน้าที่ในการตัดสินใจ วิจัยสั่งการ การออกคำสั่ง มอบหมายภารกิจงานไปให้ผู้ใต้บังคับบัญชา หลังจากนั้น ต้องใช้ภาวะของการเป็นผู้นำในการกระตุ้นจูงใจคนให้ยอมรับในผู้บริหาร

5. การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง การทำหน้าที่ในการประสานกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้มีการแบ่งแยกออกไปเป็นส่วนงานย่อย ๆ เพื่อให้ทุกภาคส่วนสามารถทำงานประสานสอดคล้องกัน และมุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

6. การรายงาน (Reporting) หมายถึง การทำหน้าที่ในการรับฟัง รายงานผลการปฏิบัติงานของบุคคลและหน่วยงานที่เป็นผู้ใต้บังคับบัญชาได้รายงานมา การรายงานถือเป็นมาตรการในการตรวจสอบและควบคุมงานด้วย

7. การบริหารงบประมาณ (Budgeting) หมายถึง หน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำงบประมาณ การจัดทำบัญชีการใช้จ่ายเงินและการตรวจสอบควบคุมด้านการเงิน การบัญชีของหน่วยงานนั่นเอง

The American Association of School Administration (1955, p.17 อ้างถึงในพพงษ์ บุญจิตรกุล. 2551, หน้า 43) ได้กำหนดรูปแบบการบริหารงานไว้ดังนี้ คือ

1. การวางแผน (Planning) เป็นความพยายามที่จะให้การปฏิบัติงานตรงกับเป้าหมายที่ต้องการจึงได้กำหนดงานที่จะต้องทำวิธีที่จะทำและจุดมุ่งหมายของการทำงานแต่ละอย่างไว้ล่วงหน้า เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การ

2. การแบ่งสรร (Allocation) มีการจัดแบ่งทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรที่มีใช้มนุษย์ให้เป็นสัดส่วนพอที่จะดำเนินงานไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพ

3. การเร้าใจ (Stimulation) เป็นการกระตุ้น เร้าใจและส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานให้ได้ผลดีทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ

4. การประสานงาน (Coordinating) เป็นการทำให้มีการประสานงานระหว่างหัวหน้างานของหน่วยย่อยให้เกิดความเข้าใจกัน ประสานงานกันและขจัดข้อขัดแย้งให้ลดลงหรือหมดไป

5. การประเมินผลงาน (Evaluation) เป็นการตรวจสอบการปฏิบัติงาน ตลอดจนการดำเนินการเพื่อการแก้ไขปัญหา และการวางแผนในช่วงระยะเวลาข้างหน้า โดยมุ่งประเมินสัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

สามารถสรุปได้ว่า กระบวนการการบริหาร มีรูปแบบกระบวนการที่หลากหลาย โดยสิ่งสำคัญที่ต้องดำเนินการคือ 1. การวางแผนงาน 2. การจัดสรรหน่วยงาน 3. การอำนวยความสะดวก 4. การประสานงาน และ 5. การรายงาน/ประเมินผล ซึ่งกระบวนการเหล่านี้สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามบริบทขององค์กร

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยการบริหาร

มีนักการศึกษาหลายคนได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลการบริหารวิชาการ สรุปได้ดังนี้

วิโรจน์ สารรัตนะ (2556, หน้า 26 – 97) ได้แต่งหนังสือเรื่อง กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษากรณีทัศน์ต่อการศึกษาศตวรรษที่ 21 โดยมีปัจจัย ดังนี้

1. ครู
2. การสอน
3. ผู้บริหาร
4. สภาพแวดล้อม
5. หลักสูตร

เชษมสร โข่งศรี (2557, หน้า 134) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

1. ด้านความสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของโรงเรียนกับชุมชน
2. ด้านความพร้อมด้านสถานที่ อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน
3. ด้านครูผู้สอน
4. ด้านผู้บริหาร
5. ด้านงบประมาณ
6. ด้านสื่อวัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีการศึกษา

ยีน ภู่วรรณ (2558, หน้า 133-154) ได้กล่าวถึงการสร้างนวัตกรรมการเรียนการสอนกับการศึกษาระบบ 4.0 ไว้ในบทความพิเศษ ซึ่งสามารถสรุปปัจจัยต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. ด้านผู้บริหารโรงเรียน
2. ด้านการจัดการเรียนรู้
3. ด้านทรัพยากรการเรียนรู้
4. ด้านการพัฒนาหลักสูตร
5. ด้านครูผู้สอน

นฤมล เจริญพรสกุล และคณะ (2559, หน้า 109 - 113) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

1. ปัจจัยด้านโรงเรียน
2. ปัจจัยด้านผู้บริหาร
3. ปัจจัยด้านครู
4. ปัจจัยด้านนักเรียน

ราตรี สอนดี (2559, หน้า 98 - 99) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

1. ด้านผู้บริหาร
2. ด้านครูผู้สอน
3. ด้านสภาพทั่วไปของโรงเรียน
4. ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
5. ด้านชุมชน

วิไลลักษณ์ รัตนเพียรธัมมะ และปิยะนันท์ พรีงน้อย (2559, หน้า 73 - 75) ศึกษา นวัตกรรมการศึกษาในการพัฒนาทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ดังนี้

1. นวัตกรรมด้านหลักสูตร
2. นวัตกรรมด้านการจัดการเรียนการสอน
3. นวัตกรรมด้านการประเมินผล
4. นวัตกรรมด้านการบริหารจัดการ

อดุลย์ วังศรีคุณ (2559, หน้า 9 - 15) ศึกษา การศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21 : ผลผลิตและแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1. ปฏิรูประบบการผลิตครูและพัฒนาศักยภาพครูประจำการ

2. ปฏิรูปการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต
3. ปฏิรูประบบการประเมิน เน้นการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้
4. ปฏิรูปเชิงโครงสร้าง และบริหารการเปลี่ยนแปลง ตลอดจนปฏิรูป

ระบบ การบริหารจัดการ

5. สร้างสังคมแห่งปัญญา ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เพื่อสร้างมนุษย์ที่สมบูรณ์ (ไม่ใช่แค่เน้นแต่วิชาการ)

ปรีดี ปลื้มสำราญกิจ (2560, บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน ดังนี้

ปัจจัยภายในหน่วยงาน

1. นโยบายของหน่วยงาน
2. การจัดสรรงบประมาณ
3. ความรู้ ความสามารถของบุคลากร
4. การตระหนักถึงความสำคัญของทักษะในศตวรรษที่ 21
5. วัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีการศึกษาที่มีในหน่วยงาน
4. การเพิ่มพูนความรู้เรื่องทักษะในศตวรรษที่ 21 ภายในหน่วยงาน
5. การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

James Bellanca & Ron Brandt. (2011, p. 88 – 196) ได้แต่งหนังสือเรื่องทักษะแห่งอนาคตใหม่: การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21 โดยมีปัจจัย ดังนี้

1. การประเมินด้านทักษะในศตวรรษที่ 21
2. หลักสูตร และการสอนในศตวรรษที่ 21
3. การพัฒนามืออาชีพในศตวรรษที่ 21
4. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

Siti Fatinah Zuhairah Haji Ismail and others. (2015, p. 479 – 480) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสอนคณิตศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐไนดารุสซาลาม ดังนี้

1. ด้านผู้บริหาร
2. ด้านครู
3. ด้านนักเรียน
4. ด้านการจัดการเรียนรู้ห้องเรียน

ตาราง 1 การสังเคราะห์ปัจจัยการบริหาร

	วิโรจน์ สารรัตน์ (2556)	เชษฐาสร โขงศรี (2557)	เย็น ภาววรรณ (2558)	นฤมล เจริญพรสกุล และคณะ (2559)	ราตรี สอนดี (2559)	วิไลลักษณ์ รัตนเพียรธัมมะ และปิยะนันท์ พริงน้อย (2559)	อดุลย์ วังศรีคุณ (2559)	ปรีดี ปลื้มสำราญกิจ (2560)	James Bellanca & Ron Brandt. (2011)	Siti Fatimah Zuhairah Haji Ismail and others. (2015)	คามณี	ปัจจัยการบริหารวิชาการที่มุ่งศึกษา
1. ด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน	✓	✓	✓	✓			✓		✓		6	✓
2. ด้านผู้บริหารโรงเรียน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	9	✓
3. ด้านการจัดการเรียนรู้	✓		✓		✓	✓	✓			✓	6	✓
4. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน		✓	✓					✓			3	✓
5. ด้านทรัพยากรการเรียนรู้		✓	✓					✓			3	✓
6. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	✓		✓			✓			✓		4	✓
7. ด้านครูผู้สอน	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	9	✓
8. ด้านงานนิเทศการศึกษา									✓		1	
9. ด้านนักเรียน				✓						✓	2	
10. ด้านงบประมาณ		✓	✓					✓			3	✓
11. ด้านการประเมินผล						✓	✓				2	

จากตาราง 1 จะเห็นว่าจากการสังเคราะห์ปัจจัยการบริหารวิชาการ ซึ่งคาดว่าจะส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียน โดยพิจารณาความสอดคล้อง

กับปัจจัยการศึกษา และเลือกความถี่ตั้งแต่ระดับ 3 ขึ้นไป จึงสรุปได้ว่า ปัจจัยทางการบริหารงานมีทั้งหมด 8 ด้าน ประกอบด้วย 1. ด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน 2. ด้านผู้บริหารโรงเรียน 3. ด้านการจัดการเรียนรู้ 4. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน 5. ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ 6. ด้านการพัฒนาหลักสูตร 7. ด้านครูผู้สอน 8. ด้านงบประมาณ แต่ละด้านมีรายละเอียดที่จะนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

ความหมายเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการเรียน

ทรรชนี วรหัตถ์คำ (2554, หน้า 13) ได้ให้ความหมายของการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนไว้ว่าสภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ภายในโรงเรียนที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่สวยงาม ร่มรื่น เป็นระเบียบและมีบรรยากาศดี มีความปลอดภัยมีวัสดุอุปกรณ์เสริมสร้างการพัฒนาการและเสริมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย มีสิ่งช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้และไม่มีมลภาวะ ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุน ให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองให้ไปสู่จุดมุ่งหมายตามที่โรงเรียนหรือสถานศึกษานั้น ๆ กำหนด

อารียา สดาร์ตน์ (2556, หน้า 10) ได้ให้ความหมายของการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนไว้ว่า สภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ภายในโรงเรียนที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้าน ซึ่งสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่สวยงาม ร่มรื่นเป็นระเบียบและมีบรรยากาศดีมีความปลอดภัยมีวัสดุอุปกรณ์เสริมสร้างการพัฒนาการและส่งเสริมการเรียนรู้อย่างหลากหลายจะช่วยพัฒนานักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ สถานศึกษาควรจัดสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างมีศักยภาพ

ธิดารัตน์ การันต์ (2561, หน้า 195) กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนในสถานศึกษา ควรสร้างความร่มรื่น สวยงาม น่าอยู่น่าอาศัย ทำให้นักเรียนรักสถานศึกษา และอยากมาโรงเรียน นอกจากนี้สภาพแวดล้อมยังเป็นครูที่พูดไม่ได้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่นักเรียนสามารถที่จะศึกษาค้นคว้าหาความรู้ได้จากสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนได้ ดังนั้นสถานศึกษาทุกแห่งจึงได้ตกแต่งอาคารเรียน สะอาด เรียบร้อย สวยงาม จัดน้ำดื่มที่สะอาดและเพียงพอกับจำนวนนักเรียน ปรับปรุงอาคารให้มีความมั่นคง แข็งแรงและปลอดภัย จัดโรงอาหารให้มีพื้นที่พอเพียงกับจำนวน

นักเรียน จัดให้มีห้องพยาบาลเฉพาะหรือจัดเป็นสัดส่วนเหมาะสม จัดให้มีครุภัณฑ์ที่จำเป็นพร้อม จัดห้องเรียนได้สะอาด เรียบร้อย มีระเบียบ และเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่ดีงามของนักเรียน

โดยสรุป สภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ในโรงเรียน หมายถึง ลักษณะหรือสภาพต่าง ๆ ในโรงเรียนที่จะส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้าน เป็นสิ่งที่มีอยู่รอบตัว หรือปะปนกันทั้งที่มีอยู่ตามธรรมชาติหรือสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นทำให้นักเรียนเกิดการรับรู้ต่อลักษณะสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของโรงเรียน ทั้งด้านอาคารสถานที่ ด้านการบริหารบรรยากาศการเรียนการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครู นักเรียน และผู้บริหาร ซึ่งมีอิทธิพลและผลกระทบต่อการเรียนการสอน ทั้งทางตรงและทางอ้อม การจัดสภาพแวดล้อมที่ดี มีความปลอดภัย มีวัสดุ อุปกรณ์เสริมสร้างพัฒนาการและการเรียนรู้ จะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาอย่างเหมาะสม

แนวคิดและความสำคัญเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการเรียน

ทรรศนีย์ วราห์คำ (2554, หน้า 17) กล่าวถึงแนวคิดและความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนว่าสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ความมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างครูและนักเรียนรวมทั้งช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดเวลา เพราะนักเรียนได้รับการจัดการเรียนการสอน ตามธรรมชาติได้ฝึกปฏิบัติจริง ดังนั้นสภาพแวดล้อมในโรงเรียนจึงเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อผู้เรียนและช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ความคิด บุคลิกภาพ มีความรับผิดชอบและประสบความสำเร็จในการศึกษา

ทัศนาก แก้วพลอย (2554, หน้า 198-199) กล่าวถึง ความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของเด็กกว่าอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในสถานศึกษาปฐมวัยเป็นสิ่งสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าตัวครูที่สร้างความเจริญงอกงามและพัฒนาการทุกด้านให้กับเด็กอีกทั้งยังมีอิทธิพลเหนือจิตใจและพฤติกรรม ตลอดจนขวัญกำลังใจในการทำงานให้กับบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา Freud Erikson และ Piaget เป็นการศึกษาที่เห็นความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการพัฒนาการของเด็กที่เห็นพ้องกันว่า สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่เด็กได้รับในวัยเด็กย่อมส่งผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กในวัยต่อ ๆ มา การจัดสภาพแวดล้อมที่ดีให้แก่เด็ก การจัดเครื่องเล่นและให้คำแนะนำที่ดีจะช่วยพัฒนาโครงสร้างทางสติปัญญาของเด็กอย่างยิ่งนอกจากกิจกรรมและประสบการณ์แล้วอีกสิ่งหนึ่งซึ่งครูและสถานศึกษาเป็นผู้จัดให้แก่เด็ก คือ สภาพแวดล้อมการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและมีคุณค่าทำให้เด็กได้ประสบการณ์ตรงเกิดการเรียนรู้

ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น การจัดสภาพแวดล้อมมีผลต่อการสร้างเสริมพัฒนาการเด็กอย่างมาก เริ่มต้นตั้งแต่สภาพแวดล้อมทางบ้านซึ่งมีพ่อ แม่ ญาติ และผู้ใกล้ชิดคอยดูแล ลำดับต่อมา เป็นสภาพแวดล้อมนอกบ้าน สภาพแวดล้อมนอกบ้านที่มีส่วนเกี่ยวข้องและมีความสำคัญ ต่อเด็กปฐมวัยมากคือ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาปฐมวัยจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อเด็ก ครู และบุคลากรอื่น ๆ เป็นอย่างมาก ดังนั้น สถานศึกษาจำเป็นต้องจัดสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องต่อความต้องการของเด็กและบุคลากรตามที่เน้นให้เห็นความสำคัญข้างต้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554, หน้า 235) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาว่าสถานศึกษาเป็นเสมือนบ้านแห่งที่สองของนักเรียนซึ่งนักเรียนจะต้องใช้ชีวิตในสถานศึกษาเป็นเวลาหลายชั่วโมงในแต่ละวัน โดยเฉพาะโรงเรียนประถมศึกษาซึ่งนักเรียนยังอยู่ระหว่างประถมวัยควรได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษ สถานศึกษาจึงควรจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้คล้ายคลึงหรือดีกว่าที่บ้าน โดยสนองความต้องการของนักเรียนเพื่อช่วยพัฒนาทั้งด้านร่างกายอารมณ์สังคม จิตใจ และสติปัญญา การจัดสิ่งแวดลอมในสถานศึกษามีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อจัดและปรับสภาพแวดล้อม เสริมสร้างบรรยากาศในสถานศึกษาให้เหมาะสม
2. การเรียนการสอน ความเป็นอยู่ของนักเรียน ตลอดจนครูอาจารย์ในสถานศึกษา
3. เพื่อให้นักเรียนรักและภูมิใจในสถานศึกษาของตน
4. เพื่อให้เด็กนักเรียนมีพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือร่างกาย อารมณ์สังคม สติปัญญา
5. เพื่อให้เด็กนักเรียนมีความเป็นระเบียบ รักสวย รักงาม และมีรสนิยมที่ดี
6. เพื่อให้สถานศึกษาเป็นสถานที่ที่เป็นตัวอย่างแก่ชุมชน

อารีญา สดาร์ตัน (2556, หน้า 11)กล่าวถึงแนวคิดและความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนว่าสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งการจัดสภาพแวดล้อมที่ดีจะเป็นส่วนประกอบที่สำคัญส่วนหนึ่งที่จะส่งผลให้ผู้เรียนมีพัฒนาการ มีความปลอดภัยมีแรงจูงใจ ทำให้เกิดความสุขและประสบผลสำเร็จ เนื่องจากสถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ที่วัดผลประสบการณ์แก่นักเรียน ทั้งทางตรงและทางอ้อมผู้เรียนได้รับการจัดการเรียนการสอนตามธรรมชาติได้ฝึกปฏิบัติจริง ดังนั้น

สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาจึงเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อผู้เรียนช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้าน ความรู้ความคิด บุคลิกภาพ มีความรับผิดชอบและประสบความสำเร็จในอนาคต

โดยสรุป การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ในโรงเรียนมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โรงเรียนจะต้องจัดสภาพแวดล้อมในทุก ๆ ด้านที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยจัดและปรับสภาพแวดล้อมเพื่อเสริมสร้างบรรยากาศในสถานศึกษาให้เหมาะสม มีความปลอดภัย มีการสร้างแรงจูงใจเพื่อเกิดความสุขและประสบความสำเร็จ มีความเต็มใจในการแสวงหาความรู้และความมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดเวลาสภาพแวดล้อมที่ดีจะส่งผลให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีความปลอดภัยมีแรงจูงใจและเกิดความสุข การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่เหมาะสมและมีคุณค่าจะทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ในโรงเรียนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการประสบความสำเร็จในการศึกษา

2. ปัจจัยด้านผู้บริหารโรงเรียน

ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา

ชนิดา รัตนพันธ์ (2555, หน้า 14) กล่าวว่า บทบาท คือ พฤติกรรมหรือการปฏิบัติของบุคคลตามอำนาจหน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบ ซึ่งการกระทำหรือการปฏิบัตินั้นจะขึ้นอยู่กับสภาพเป็นอยู่ของบุคคลและความคาดหวังของสังคม โดยบทบาทนั้นจะมีการกำหนดเอาไว้อย่างชัดเจน หากสภาพของบุคคลเปลี่ยนไป บทบาทที่มีอยู่ก็จะเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ยิ่งบุคคลนั้นมีความสัมพันธ์กับสังคมมากเท่าใด บทบาทก็จะยิ่งเพิ่มมากขึ้น

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

วาสนา เต่าพาลี (2559, หน้า 277-278) กล่าวว่า บทบาทในการบริหารและการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

1. การเป็นผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาคนใหม่นั้น เป็นผู้บริหารที่มุ่งจะปฏิบัติตามกฎระเบียบและคำสั่งและมีภาวะเป็นผู้นำ เพราะความมีประสิทธิภาพ ของหน่วยงานใดขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำของผู้บริหารหน่วยงานนั้น ในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้ที่ควบคุมดูแลและบังคับบัญชาการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษาให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

อย่างไรก็ตามถึงแม้จุดมุ่งหมายของการศึกษาจะวางไว้อย่างแน่ชัด ถ้าผู้บริหารเป็นผู้นำที่ดีก็สามารถนำองค์การให้ร่วมมือกันทำงานให้มีประสิทธิภาพสูงยิ่งขึ้น (พนัส หันนาคินทร์, 2543, หน้า 69)

2. การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ได้กำหนดหลักการสำคัญไว้อย่างชัดเจนว่าจะยึดหลักการมีส่วนร่วมเป็นสำคัญโดยมุ่งหวังว่าจะทำให้สามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาของไทยทั้งระบบจากบทบัญญัติดังกล่าวส่งผลให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา โดยอยู่บนพื้นฐานของหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม

3. การประสานความสัมพันธ์ ผู้บริหารสถานศึกษามีการประสานงานและสร้างความสัมพันธ์อันดีกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา เพื่อสร้างเครือข่ายสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ได้แก่ ทรัพยากรงบประมาณ ทรัพยากรบุคคลโดยผู้เชี่ยวชาญผู้มีความรู้และประสบการณ์พิเศษที่ต้องการให้มาช่วยพัฒนาสถานศึกษาด้านทรัพยากร ด้านการเรียนการสอน

4. การประสานความสัมพันธ์ ผู้บริหารสถานศึกษามีการประสานงานและสร้างความสัมพันธ์อันดีกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา เพื่อสร้างเครือข่ายสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ได้แก่ ทรัพยากรงบประมาณ ทรัพยากรบุคคลโดยผู้เชี่ยวชาญ ผู้มีความรู้และประสบการณ์พิเศษที่ต้องการให้มาช่วยพัฒนาสถานศึกษา ด้านทรัพยากร ด้านการเรียนการสอน และกิจกรรมต่าง ๆ

5. การส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยส่งเสริมให้ครูเข้ารับการพัฒนาอบรม ประชุม สัมมนาและไปทัศนศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้ทันต่อสถานการณ์ความเจริญก้าวหน้า และความเปลี่ยนแปลงของโลกเพื่อสามารถนำมาประยุกต์และปรับปรุง การจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาแห่งอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

6. การประเมินผล การจัดการเรียนรู้ตามเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สถานศึกษาต้องมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้และนำผลที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลเพื่อพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้เกิดคุณภาพสูงสุดต่อผู้เรียน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา 2552, หน้า 5) การวัดและประเมินผลการเรียนประกอบด้วยกิจกรรมสำคัญสองประการคือ การวัดและ

การประเมิน

7. การส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการส่งเสริมให้มีการวิจัยในโรงเรียนนั้นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อผลสำเร็จของการวิจัย และการใช้ผลงานการวิจัยเพื่อพัฒนาการให้บริการการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่งเป็นอย่างยิ่ง ผลสำเร็จดังกล่าวผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการส่งเสริมการทำวิจัยในโรงเรียน ซึ่งจากกรอบแนวทางการส่งเสริมการวิจัยที่ปรากฏในปัจจุบันนี้เป็นกรอบที่มีขอบเขตค่อนข้างกว้าง ยากต่อการนำไปปฏิบัติในโรงเรียนแต่ละระดับ ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีจึงได้กำหนดนโยบายส่งเสริมการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติของหน่วยงานในสังกัด

8. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะดำเนินการประชาสัมพันธ์หน่วยงานทั้งบุคลากรภายในหน่วยงานและประชาชนภายนอกหน่วยงาน ดังต่อไปนี้ 1) การประชาสัมพันธ์กับบุคลากรภายในหน่วยงาน บุคลากร ในหน่วยงานนับเป็นกำลังสำคัญยิ่งในการดำเนินงานและอยู่ใกล้ชิดกับผู้บริหาร การสร้างความเข้าใจต่อกัน ต้องมีอย่างต่อเนื่องเป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้บุคลากร ภาทติดต่อหน่วยงาน ซึ่งจะเอื้อต่อการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ หากบุคลากรเข้าใจปัญหาข้อจำกัด และนโยบายของหน่วยงานไปในทิศทางเดียวกัน ปัญหาความขัดแย้งกันในหน่วยงานจะได้น้อยลง

9. การส่งเสริมเทคโนโลยี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ(2528, หน้า 28) ได้กล่าวถึงสื่อการสอนว่าเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดความสนใจและเกิดการเรียนรู้ในบทเรียนได้รวดเร็วยิ่งขึ้น กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 36) ได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาจากการศึกษาพบว่า แรงจูงใจเป็นวิธีการชักนำให้บุคคลมีพฤติกรรมตามที่เราร้องขอหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

สรุปได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียน เปรียบตั้งผู้นำองค์กร ที่จำเป็นต้องดำเนินตามกระบวนการที่เหมาะสมเพื่อพาองค์กรประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถเกิดประสิทธิผลกับผู้เรียนมากที่สุด

3. ปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ไม่ใช่เป็นเพียงการถ่ายทอดเนื้อหาวิชา โดยใช้วิธีการ

บอกให้จดจำและนำไปท่องจำเพื่อการสอบเท่านั้น แต่การจัดการเรียนรู้เป็นศาสตร์อย่างหนึ่งซึ่งมีความหมายที่ลึกซึ้งกว่านั้น กล่าวคือ วิธีการใดก็ตามที่ผู้สอนนำมาใช้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เรียกได้ว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ นักการศึกษาหลายท่าน ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ในทัศนะต่าง ๆ ดังนี้

สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน (2553, หน้า 1-2) อธิบายความหมายของการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า การจัดการเรียนรู้คือสถานการณ์อย่างหนึ่งที่มีสิ่งต่อไปนี้จะเกิดขึ้น ได้แก่

1. มีความสัมพันธ์และมีปฏิสัมพันธ์เกิดขึ้นระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อม และผู้สอนกับผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อม
2. ความสัมพันธ์และมีปฏิสัมพันธ์นั้นก่อให้เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่
3. ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์ใหม่นั้นไปใช้ได้

สิริอร วิชชาวุธ (2554, หน้า 2) ได้กล่าวว่าการเรียนรู้มีองค์ประกอบ 3 อย่างคือ มนุษย์ต้องเกิดการเปลี่ยนแปลงจากไม่รู้เป็นรู้ ทำไม่ได้เป็นได้ ไม่เคยทำเป็นทำการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้นเป็นไปอย่างถาวร การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้น เกิดจากประสบการณ์การฝึกฝนและการฝึกหัด

จากความหมายของการจัดการเรียนรู้ที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้มีความหมายครอบคลุมทั้งด้านวิธีการ กระบวนการและตัวบุคคล ดังนั้น จึงอาจสรุปความหมายคู่มือการจัดการระบบการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้อของการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า การจัดการเรียนรู้คือกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเพื่อที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของผู้สอน

ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้

สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน (2553, หน้า 3) การจัดการเรียนรู้เปรียบเสมือนเครื่องมือที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการเรียน ตั้งใจเรียนและเกิดการเรียนรู้ขึ้น การเรียนของผู้เรียนจะไปสู่จุดหมายปลายทาง คือ ความสำเร็จในชีวิตหรือไม่เพียงใดนั้น ย่อมขึ้นกับการจัดการเรียนรู้ที่ดีของผู้สอน หรือผู้สอนด้วยเช่นกัน หากผู้สอนรู้จักเลือกใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่ดีและเหมาะสมแล้ว ย่อมจะมีผลดีต่อการเรียนของผู้เรียน ดังนี้

1. มีความรู้และความเข้าใจในเนื้อหาวิชา หรือกิจกรรมที่เรียนรู้
2. เกิดทักษะหรือมีความชำนาญในเนื้อหาวิชา หรือกิจกรรมที่เรียนรู้

3. เกิดทัศนคติที่ดีต่อสิ่งที่เรียน

4. สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

5. สามารถนำความรู้ไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมต่อไปอีกได้

อนึ่ง การที่ผู้สอนจะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงามในทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์สังคม และสติปัญญานั้น การส่งเสริมที่ดีที่สุดก็คือการให้ การศึกษา ซึ่งจากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญในการให้ การศึกษาแก่ผู้เรียน เป็นอย่างมาก

ลักษณะของการจัดการเรียนรู้

สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน (2553, หน้า 3) การจัดการ เรียนรู้ มีลักษณะที่เด่นชัดอยู่ 3 ลักษณะ คือ

1. การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับ ผู้เรียนซึ่งหมายความว่าจัดการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้นั้น ทั้งผู้สอนและผู้เรียนต้องมี ปฏิสัมพันธ์ต่อกันและเป็นปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นไปตามลำดับขั้นตอนเพื่อ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

2. การจัดการเรียนรู้มีจุดประสงค์ให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้โดยการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนี้เป็นพฤติกรรมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่

2.1 ด้านความรู้ความคิด หรือด้านพุทธิพิสัย

2.2 ด้านทักษะกระบวนการ หรือด้านทักษะพิสัย

2.3 ด้านเจตคติหรือด้านจิตพิสัย

3. การจัดการเรียนรู้จะบรรลุจุดประสงค์ได้ดีต้องอาศัยทั้งศาสตร์ และศิลป์ของผู้สอนซึ่งหมายความว่าจัดการเรียนรู้จะบรรลุจุดประสงค์ใดหรือไม่นั้น ต้องอาศัยความรู้ความสามารถของผู้สอนทั้งด้านวิชาการ (ศาสตร์) ทักษะและเทคนิคการ จัดการเรียนรู้ (ศิลป์) เป็นสำคัญ

จากที่กล่าวมานี้ สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้จะต้องมี กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน มีจุดประสงค์ในการจัดการเรียนรู้และ การจัดการเรียนรู้จะประสบผลสำเร็จได้ดีผู้สอนต้องมีทั้งความรู้และเทคนิคการจัดการ เรียนรู้ องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้

สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน (2553, หน้า 7-9) ผู้สอน จำเป็นจะต้องศึกษาจากข้อมูลหลายประการเพื่อนำมาช่วยเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ของ

ตนและการเรียนรู้ของผู้เรียนการจัดการเรียนรู้ไม่วาระระดับใดก็ตามขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 3 ประการคือ

1. ผู้เรียน
2. บรรยากาศทางจิตวิทยาที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้
3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับบรรยากาศทางจิตวิทยา

ในชั้นเรียน

ถาองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ทั้ง 3 ประการนี้ดำเนินไปได้ด้วยดีจะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้อย่างมาก องค์ประกอบดังกล่าวมีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้เรียน ธรรมชาติของผู้เรียนเป็นสิ่งที่ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงเป็นอันดับแรก เกี่ยวกับความสามารถทางสมอง ความถนัด ความสนใจ พัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์และจิตใจความต้องการพื้นฐานเป็นสิ่งที่ผู้สอนจะต้องคำนึงถึง และจะละเลยไม่ได้

2. บรรยากาศทางจิตวิทยาที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ผู้สอนเป็นส่วนสำคัญและเป็นส่วนหนึ่งที่จะกำหนดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เป็นไปในรูปแบบที่ต้องการ ความเป็นประชาธิปไตย ความเคร่งเครียด ความขื่นบานของผู้เรียน สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้โดยผู้สอนเป็นผู้กำหนด แต่ถึงกระนั้นก็ตามบรรยากาศในชั้นเรียนยังมีองค์ประกอบอื่น ๆ อีกนอกเหนือไป จากตัวผู้สอน คือ ผู้เรียนเข้าชั้นเรียนโดยไม่ได้รับประทานอาหารเช้า หรืออาหารกลางวัน ผู้เรียนเริ่มเรียนชั่วโมงแรกด้วยความรู้สึกหิวหรือบางครั้งผู้เรียนได้รับสิ่งกระทบกระเทือนใจติดตามมา เนื่องจากความไม่ปรองดองในครอบครัว เป็นต้น ส่วนทางด้านตัวผู้สอนนั้นอาจจะมีความกดดันจากฝ่ายบริหารหรือจากครอบครัว เศรษฐกิจ อาหารเช้าก่อนมาสถานศึกษาของผู้สอนมีเพียงน้ำแก้วเดียวเท่านั้น สิ่งที่น่ามาก่อนเหล่านี้เกิดขึ้น ก่อนที่ผู้สอนและผู้เรียนจะมาพบกัน ซึ่งเป็นสิ่งที่จะบ่งได้ว่าบรรยากาศทางจิตวิทยาในชั้นเรียนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้จะปรากฏออกมาในรูปแบบใด

3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับบรรยากาศทางจิตวิทยาในชั้นเรียนปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียนจะเป็นเครื่องชี้บ่งถึงเงื่อนไขหรือสถานการณ์ว่าผู้เรียนจะประสบความสำเร็จ หรือความล้มเหลวต่อการเรียนรู้ผู้สอนควรจะต้องคิดถึงผู้เรียนในฐานะเป็นบุคคลหนึ่ง ผู้เรียนมีสิทธิที่จะได้รับความต้องการพื้นฐาน และผู้สอนจะต้องหาวิธีการที่จะตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐานของผู้เรียนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้และผู้สอนควรจะต้องฝึกให้มีความรู้สึกไวต่อความรู้สึกนึกคิดของผู้เรียน เพื่อความสำเร็จแห่งการ

เรียนรู้และการเจริญเติบโตเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ต่อไป

ลักษณะการจัดการเรียนรู้ที่ดี

สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน (2553, หน้า 7) ผู้สอนที่ดีทุกคนย่อมมีความรับผิดชอบในหน้าที่ในด้านการจัดการเรียนรู้และการอบรมผู้เรียนให้เป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนและชาติ ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ที่ดีต้องมีหลักในการยึด ดังนี้

1. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดอยู่เสมอ โดยการซักถามหรือให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ สำหรับผู้เรียนในระดับต่าง ๆ เพื่อจะได้เป็นการฝึกให้ผู้เรียนคิดหาเหตุผลคิดเปรียบเทียบและคิดพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆ
2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงให้มากที่สุดด้วยการเรียนโดยการกระทำด้วยตนเอง (Learning by doing)
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่ม (Group working) โดยมีการปรึกษาหารือกันในกลุ่มแบ่งงานกันทำด้วยความร่วมมือกันและประเมินผลรวมกัน
4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเองตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์
5. มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดการเรียนรู้อยู่เสมอ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้นั้นเกิดความยืดหยุ่น น่าสนใจ และไม่น่าเบื่อโดยการนำเอาเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบต่าง ๆ มาดัดแปลงใช้ในการจัดการเรียนรู้
6. มีการเตรียมการจัดการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้า เพื่อให้ผู้สอนจะได้ทราบว่าจะสอนอย่างไรบ้างตามลำดับขั้นและยังช่วยให้ผู้สอนพร้อมที่จะสอนด้วยความมั่นใจ
7. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม และคิดหาเหตุผลความเป็นมาของสิ่งที่เรียน และมีการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
8. มีการประเมินผลอยู่ตลอดเวลา เน้นการประเมินตามสภาพจริง ประเมินตามความรู้ความสามารถของผู้เรียนอย่างแท้จริง เพื่อให้แน่ใจว่าการจัดการเรียนรู้ได้ผลตรงตามจุดประสงค์ที่วางไว้ หรือไม่ เพียงใด
9. มีสื่อการจัดการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสนใจและเข้าใจบทเรียน เช่น ของจริงรูปภาพ หุ่นจำลอง แผนภูมิ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน วีดิทัศน์ ฐานข้อมูลการเรียนรู้ เว็บไซต์ และสื่อทัศนูปกรณ์อื่น ๆ
10. มีการจูงใจในระหว่างการจัดการเรียนรู้ เช่น การให้รางวัล การชมเชย การลงโทษการติเตียน การให้คะแนน การสอบ การแข่งขัน การปรบมือให้

เกียรติ ฯลฯ มาใช้เป็นสิ่งกระตุ้นและชี้แนวทางเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ตั้งใจ
ขยันหมั่นเพียรในการเรียนการทำงานกิจกรรมมากขึ้น

11. มีกิจกรรมให้ผู้เรียนทำหลายอย่างเพื่อสร้างความสนใจของผู้เรียนและช่วยให้ผู้เรียนสนุกสนานในการเรียน
12. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงามในทุกด้านทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา
13. ส่งเสริมความสัมพันธ์หรือการบูรณาการระหว่างวิชาที่เรียนกับวิชาอื่น ๆ ในหลักสูตร เช่น สอนภาษาไทยก็สอนให้สัมพันธ์กับสังคมศึกษา ศิลปะศึกษา ดนตรี และนาฏศิลป์ เป็นต้น
14. มีการสร้างบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะแก่การเรียนรู้ตามบทเรียนที่สอนทั้งในแง่ของสิ่งแวดล้อมและอารมณ์ของผู้เรียน
15. สอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child center) ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ผู้เรียนจะเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เอง ผู้สอนจะเป็นเพียงผู้คอยให้ความช่วยเหลือแนะนำในการทำกิจกรรม
16. สอนโดยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ให้มากที่สุด
17. สอนตามกฎหมายแห่งการเรียนรู้โดยจัดบทเรียนให้เหมาะสมกับวัย ความสามารถและประสบการณ์เดิมของผู้เรียน
18. สอนโดยส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามแบบประชาธิปไตย โดยสามารถแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ และฝึกให้ผู้เรียนรู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น อีกทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีการวางแผนงานร่วมกับผู้สอน

4. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

ความหมายการมีส่วนร่วม

อรทัย พระทัด (2558, หน้า 12) ได้ให้กล่าวว่า การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องคำนึงถึงเงื่อนไขหรือหลักการสำคัญ 3 ประการ คือการมีส่วนร่วมต้องเกิดจากความเต็มใจและความตั้งใจที่จะเข้าร่วม เพราะจะทำให้เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนในการแก้ไขปัญหาตัดสินใจในเรื่องนั้น ๆ กระบวนการมีส่วนร่วมนั้นต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเสมอภาค และขีดความสามารถของแต่ละบุคคลที่จะเข้ามามีส่วนร่วมการมีส่วนร่วมต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของเสรีภาพ

อิสรภาพที่ จะตัดสินใจว่า จะเลือกหรือจัดให้มีการมีส่วนร่วมหรือไม่ ข้อสำคัญคือ การมีส่วนร่วมนั้นต้องไม่เกิดจากการบังคับ หรือขู่เข็ญจากผู้ที่เหนือกว่าเมื่อพิจารณาจากความหมายที่องค์การระหว่างประเทศ บุคคลผู้มีบทบาท ทางด้านการพัฒนาสังคมทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศที่ได้กล่าวถึง ลักษณะของการมีส่วนร่วมหรือได้ให้ความหมายหรือได้ให้นิยามคำว่า การมีส่วนร่วมไว้หลากหลาย ช่างต้นแล้วเห็นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนนั้น ชั้นแรกจะต้องเกิดขึ้น จากจิตสำนึกของประชาชนในชุมชนที่ จะร่วมมือร่วมใจกันอย่างเต็มใจเต็มกำลัง ตามความรู้ ความสามารถของตนเองในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นแก่ชุมชน โดยร่วมกันวางแผน จัดรูปแบบ วางเป้าหมายรวมถึงการจัดหางบประมาณในการแก้ไขปัญหาของชุมชนตนเองตลอดจนร่วมรับ ผลประโยชน์ที่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมกิจกรรมของชุมชน

Wine, T.A. (1982) และ Erwin, W. (1976 อ้างถึงใน นิลมณี พิทักษ์, 2551) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้อย่างน่าสนใจว่า การมีส่วนร่วมประกอบด้วยมิติต่าง ๆ 3 มิติ คือ 1) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าจะทำอะไรและจะทำอย่างไร 2) สามารถมีส่วนร่วมได้ในลักษณะใด และ 3) จะแบ่งปันผลประโยชน์อย่างไรจากการดำเนินการ การมีส่วนร่วมต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจแก้ปัญหา โดยเน้นการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ใช้ความชำนาญในการคิดสร้างสรรค์ และใช้วิทยาการที่เหมาะสม รวมไปถึงการติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องด้วย

ดูล์ลาห์ (Douglah, 1970, p. 90 อ้างถึงใน จิรนนท์ ฮังกาสี, 2551) ได้กล่าวถึงความหมายของการมีส่วนร่วม (Participation) ว่าเป็นคำที่มีความหมายกว้างและใช้ในบริบทที่แตกต่างกัน นักการศึกษาใช้คำนี้อ้างอิงถึงการมีส่วนร่วมในเหตุการณ์กิจกรรมหรือโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาส่วนบุคคลอื่น ๆ ใช้คำนี้ในความหมายของการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ

กุสตาโว (Gustavo, 1992, p. 4 อ้างถึงใน ประพันธ์ เดชสวัสดิ์, 2552) กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วมนั้นโดยปกติทั่วไปเป็นที่เข้าใจกันว่า หมายถึงการเข้าไปมีหน้าที่หรือมีส่วนร่วมรับผิดชอบในบางสิ่งบางอย่างแต่ต่อมาความหมายของการมีส่วนร่วมมีความชัดเจน และลึกซึ้งไปกว่าเพียงการมีส่วนร่วมรับผิดชอบ เมื่อการมีส่วนร่วมนี้เชื่อมโยงไปสู่กระบวนการในการเข้าไปมีส่วนร่วมรับผิดชอบของแต่ละบุคคลหรือกระบวนการในการเปลี่ยนแปลงในภาพรวม

หวัง (Whang, 1981, pp. 91 – 92 อ้างถึงใน กิตติ กรทอง, 2552) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า หมายถึงกระบวนการในการเข้าไปดำเนินงานของ

บุคคลหรือของกลุ่มเพื่อให้สะท้อนถึง

สรุปการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นต่อนโยบาย ปัญหา การวางแผน การตัดสินใจดำเนินการ ตลอดจนการติดตามประเมินผล

ความสำคัญของการมีส่วนร่วม

ประธาน สุวรรณมงคล (2535 อ้างถึงใน นิลมณี พิทักษ์ 2551)

ได้ให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วม ไว้ว่า

1. ประชาชนตระหนักในปัญหาของตนเองและตระหนักถึง

ความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

2. ประชาชนมีโอกาสที่จะได้ใช้และพัฒนาความสามารถของตนเอง
3. เป็นการระดมทรัพยากรในบุคคลมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
4. ประชาชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของทำให้การพัฒนาที่มีความมั่นคง

และต่อเนื่อง

5. เป็นกระบวนการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย ทำให้ประชาชน

นั้นมีความคิดอิสระในการตัดสินใจ

6. เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบ และมีอำนาจสูงสุดในการ

พัฒนาชุมชนเอง

ประเภทของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนนั้น เอปสไตน์ (Epstein, 1995, pp. 701 – 705 อ้างถึงใน ประพันธ์ เดชสวัสดิ์, 2552) ได้นำเสนอ “โครงสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน 6 แบบ” ดังต่อไปนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง คือความรับผิดชอบพื้นฐานของครอบครัวได้แก่การจัดเตรียมที่อยู่อาศัย สุขภาพ โภชนาการเครื่องนุ่งห่ม ความปลอดภัย ทักษะของผู้ปกครองต่อเด็กทุกระดับอายุ สภาพบ้านที่สนับสนุนเด็กในฐานะนักเรียนทุกระดับชั้น ข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมเพื่อช่วยโรงเรียนให้เข้าใจเด็กและครอบครัว

2. การติดต่อสื่อสาร คือ ความรับผิดชอบพื้นฐานของโรงเรียน ได้แก่ การสื่อสารจากโรงเรียนสู่บ้าน และการสื่อสารจากบ้านสู่โรงเรียน

3. การอาสาสมัคร คือการมีส่วนร่วมที่โรงเรียนและเพื่อโรงเรียน

ได้แก่

3.1 การอาสาสมัครในโรงเรียนหรือชั้นเรียน เช่น ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียนหรือผู้ปกครองในด้านต่าง ๆ

3.2 การอาสาสมัครเพื่อโรงเรียนหรือชั้นเรียน เช่น ช่วยโครงการของโรงเรียนและความก้าวหน้าของเด็กในทุกที่ทุกเวลา

3.3 การเป็นผู้ร่วมในทุกการแสดง กีฬา เหตุการณ์ การมอบรางวัล การเฉลิมฉลองและอื่น ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น

4. การเรียนรู้ที่บ้านคือการจัดสภาพแวดล้อมที่บ้านให้เหมาะสมหรือส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก

5. การตัดสินใจ คือการมีส่วนร่วมหรือการเป็นผู้นำในองค์การต่าง ๆ เช่น สมาคมผู้ปกครองและครู องค์การผู้ปกครองและครู หรือสภาที่ปรึกษา คณะกรรมการ หรือกลุ่มที่ปรึกษาโรงเรียนอิสระต่าง ๆ โดยการเป็นสมาชิก ผู้มีส่วนร่วม ผู้นำ หรือตัวแทน เป็นต้น

6. การร่วมมือกับชุมชน คือการเชื่อมโยงชุมชนให้มาช่วยเหลือโรงเรียน นักเรียน และครอบครัว หรือ การเชื่อมโยงโรงเรียนให้ไปช่วยชุมชน

5. ปัจจัยด้านทรัพยากรการเรียนรู้

ความหมายของทรัพยากรทางการเรียนรู้

ธาดา ยาวังเสน (2551, หน้า 12) กล่าวว่า ทรัพยากร หมายถึง สิ่งทั้งปวงที่เป็นตัวกลางที่ทำให้การดำเนินกิจกรรมองค์กรหรือหน่วยงานบรรลุเป้าหมายได้อย่างตั้งไว้ สำหรับในส่วนของ ทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาการศึกษา

สุรียพร สุวจันทร์ (2553, หน้า 29) ได้กล่าวว่า ทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษา คือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่จะใช้ในการจัดการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเงิน วัสดุ อุปกรณ์ ที่ดิน เทคโนโลยี อาคารเรียน เวลา ภูมิปัญญาในชุมชน องค์กรทุกอย่างของสังคม เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์นั้น คือผู้เรียน ได้เรียนรู้และมีศักยภาพในการดำรงตนอย่างมีความสุขในสังคมปัจจุบันและอนาคตได้

จากที่กล่าวมา สามารถสรุปได้ว่า ทรัพยากรการเรียนรู้ หมายถึง สถานภาพทางภูมิศาสตร์ และสภาพทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ ความรู้ความคิด คำแนะนำ การบริการ หรือทุกอย่างที่มีอยู่ในท้องถิ่นและชุมชน ที่ใช้ในการจัดการศึกษา ได้แก่ บุคคล ที่ดิน อาคาร สิ่งก่อสร้าง วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่สามารถ

นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการบริหารการศึกษา ที่ทำให้การดำเนินกิจกรรมขององค์กร หรือหน่วยงานบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

6. ปัจจัยด้านการพัฒนาหลักสูตร

ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร

สกลวัฒน์ รัชนิกร (2559, หน้า 32) อธิบายไว้ว่า หลักสูตร หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ทางสถานศึกษาได้จัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบ สามารถวัดและประเมินผลได้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งให้การศึกษาและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน ให้เกิดขึ้นตามความเหมาะสมของวัยและวุฒิภาวะ ทั้งทางร่างกายจิตใจรวมไปถึงสติปัญญาในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียน สามารถนำไปเป็นพื้นฐานในการพัฒนาตนเองและช่วยเหลือผู้อื่นในสังคมส่วนรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปวิษฐา เนียมคำ (2558, หน้า 35) สรุปความหมายของหลักสูตรได้ว่า หลักสูตรหมายถึง แผนที่จัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดหมาย การจัดเนื้อหาสาระทั้งที่เป็นความรู้ กิจกรรมการเรียนการสอนและประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จัดให้นักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียนเพื่อพัฒนานักเรียนได้เรียนรู้ไปสู่จุดหมายที่กำหนดไว้

อำภา บุญช่วย (2557, หน้า 39) จำแนกระดับการพัฒนาหลักสูตรไว้ 3 ประการ ดังนี้

1. หลักสูตรระดับชาติหรือเรียกอีกอย่างว่า หลักสูตรแม่บท เป็นหลักสูตรที่คนทั่วประเทศต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจในจุดมุ่งหมาย รวมถึงเนื้อหาสาระ เพื่อให้เกิดแนวปฏิบัติเดียวกัน เกิดมาตรฐานสำหรับส่วนรวมเป็นสำคัญ

2. หลักสูตรท้องถิ่น เป็นหลักสูตรที่สร้างขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการระดับท้องถิ่นต่าง ๆ พัฒนามาจากหลักสูตรแม่บทเพื่อความสอดคล้องกับพื้นที่ที่ต่างกัน

3. หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง หลักสูตรที่แต่ละโรงเรียนหรือสถาบันต่าง ๆ สร้างขึ้นเพื่อใช้ในสถานศึกษาของตนเอง โดยการนำเอาหลักสูตรระดับชาติ และระดับท้องถิ่นมาพัฒนาและปรับปรุงให้เกิดความเหมาะสม รวมไปถึงการตอบสนองความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ

สรุป การพัฒนาหลักสูตร เป็นการสร้างสรรค์องค์ความรู้ที่สามารถกระทำได้ด้วยการพัฒนาสิ่งที่เป็นนวัตกรรมใหม่ ๆ ขึ้น หรืออาจกระทำได้ด้วยการนำหลักสูตรที่มีผู้อื่นได้จัดกระทำไว้แล้วมาพิจารณาเพื่อพัฒนาและปรับเปลี่ยน ให้สอดคล้อง

กับความต้องการและบริบทของสถานศึกษา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและเป้าหมายทางการศึกษาที่มุ่งเน้นให้เกิดการเรียนรู้ที่สำคัญแก่ผู้เรียนเป็นหลัก สามารถนำหลักสูตรไปใช้เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดี แก้ไขปัญหาได้ตรงกับความต้องการที่แตกต่างกัน

7. ปัจจัยด้านครูผู้สอน

ความหมายของคำว่าครูในแนวคิดต่าง ๆ

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข (2557, หน้า 8 – 9) กล่าวว่า ครูจะต้องมีทักษะ 7C ซึ่งเป็นทักษะที่ได้จากการวิเคราะห์สิ่งที่ครูต้องปฏิบัติและพึงมีตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เป็นทักษะที่ครูควรได้รับการพัฒนาเพื่อการเป็นครูมืออาชีพ ได้แก่ ทักษะดังนี้

- 1 ทักษะ C1 : Curriculum development (การพัฒนาหลักสูตร)
- 2 ทักษะ C2 : Child – centered approach (การเรียนรู้เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง)
- 3 ทักษะ C3 : Classroom innovation implementation (การนวัตกรรมการไปใช้)
- 4 ทักษะ C4 : Classroom authentic assessment (การประเมินตามสภาพจริง)
- 5 ทักษะ C5 : Classroom action research (การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน)
- 6 ทักษะ C6 : Classroom management (การจัดการชั้นเรียน)
- 7 ทักษะ C7 : Character enhancement (การเสริมสร้างลักษณะ)

สุพรทิพย์ ธนภัทรโชติวัตร (2557, บทคัดย่อ) ได้สังเคราะห์คุณลักษณะของครูในศตวรรษที่ 21 พบว่า แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

ด้านที่ 1 ด้านความรู้ความสามารถในสาขาวิชา ประกอบด้วย 6 คุณลักษณะย่อย ได้แก่

- 1) มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเนื้อหาวิชา
- 2) มีเทคนิค วิธีการถ่ายทอดความรู้ที่หลากหลาย
- 3) มีทักษะการคำนวณ
- 4) มีความสามารถในการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย

5) รู้จักและเข้าใจผู้เรียน

6) มีความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร จัดทำแผนการสอน กิจกรรม และการประเมินผลที่สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างผู้เรียน

ด้านที่ 2 ด้านการปฏิบัติตนและเห็นคุณค่าวิชาชีพครู

ประกอบด้วย 7 คุณลักษณะย่อย คือ

1) เป็นผู้ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์

2) มีสัมพันธที่ดีระหว่างบุคคล ทำงานเป็นทีมได้

3) เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต และจรรยาบรรณในวิชาชีพ

4) เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ

5) รักและศรัทธาในวิชาชีพครู

6) เป็นผู้มีความก้าวหน้าทางวิชาการ

7) ปฏิบัติตามนโยบายของหน่วยงาน

ด้านที่ 3 ด้านสังคมพหุวัฒนธรรม ประกอบด้วย 5 คุณลักษณะ

ย่อย ได้แก่

1) มีความสามารถในการใช้ภาษา/การสื่อสาร

2) เป็นผู้เลือกใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม

3) เป็นผู้รอบรู้ เท้าทันต่อการเปลี่ยนแปลง ทันสมัยทัน

เหตุการณ์

4) มีความคิดและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

5) มีความสามารถในการบริหารจัดการ

สุรชาติ สังขร (2537, หน้า 53-54 อ้างถึงใน รณชัย แก้วในชุมทอง, 2559, หน้า 9-10) ได้วิเคราะห์คุณลักษณะครูที่ดีเป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

1. คุณลักษณะด้านส่วนตัว คือ มีบุคลิกภาพดี กิริยาวาจาสุภาพ แต่งกายสะอาด มีอารมณ์มั่นคง มองโลกในแง่ดี มีความกระตือรือร้น มีความเป็นมิตรกับผู้เรียน ผู้บริหาร เพื่อนครูและผู้ปกครองได้ดี มีความสามารถปรับตัวเข้ากับผู้เรียน อดทน อดกลั้น ต่องานที่มีความยากลำบาก เป็นคนกล้ามีความเป็นตัวของตัวเอง มีลักษณะเป็นผู้นำ มีเหตุผลให้ความร่วมมือ มีสุขภาพดี รู้จักกาลเทศะ น่ารัก น่าเคารพ

2. คุณลักษณะด้านวิชาการ คือ มีสติปัญญาดี มีความรู้ในวิชาที่สอนดี มีความรู้ในวิชาสามัญมีความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพ รู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ และหมั่นแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เป็นนิจ ชอบอ่านหนังสือ ทำงานอย่างเป็นระบบ

3. คุณลักษณะทางด้านวิชาชีพ คือ มีความรัก ความศรัทธาและความผูกพันต่อวิชาชีพ มีความรักความเมตตาผู้เรียน รับผิดชอบต่อหน้าที่และมีความช่วยเหลือมีความรับผิดชอบ ตั้งใจ มีความสุขกับการสอน มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถอธิบายและตอบคำถามได้อย่างชัดเจน มีวัฒนธรรมและในผู้นำทางวัฒนธรรม ชุมชน ชัยชนะสื่อสังคม ละเอียด และอดทน รู้จักสำรวจและปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ มีระเบียบวินัย เคารพกติกา สามารถทำงานอย่างเป็นอิสระ มีความยุติธรรมและปราศจากความลำเอียง

4. คุณลักษณะด้านสมรรถนะและประสิทธิภาพในการสอน คือ สอนดี สอนเข้าใจแจ่มแจ้ง ใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอนที่หลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาและผู้เรียน รู้จักปรับปรุงเทคนิคการสอน แสวงหาแนวทางใหม่ ๆ ในการเรียนการสอน บันทึกการสอน ใช้สื่อการเรียนการสอน และรู้จักดัดแปลงวัสดุอุปกรณ์เหลือใช้มาเป็นสื่อการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม ประเมินผลการเรียนตามวัตถุประสงค์และใช้ผลการประเมินในการปรับปรุงการเรียนการสอน มีความสามารถในการจัดชั้นเรียนและบรรยากาศของชั้นเรียน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความรู้และความคิดเสมอจัดทำแผนการสอน

สุคนธา ทองบริสุทธิ์ (2553, หน้า 11-12) ได้วิเคราะห์สาระสำคัญของคุณลักษณะของครูที่ดีจากการศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ไว้ ดังนี้

1. มีความรู้ความเข้าใจว่า “การศึกษา” เป็น “กระบวนการเรียนรู้” เพื่อความเจริญของบุคคลและสังคม โครงการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้เกิดการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

2. มีความรู้ความเข้าใจว่า “มาตรฐานการศึกษา” คือ ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะคุณภาพที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแลการตรวจสอบและการประกันคุณภาพ

3. มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจสติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

4. มีความรู้ความเข้าใจ มีความตระหนัก และมีความสามารถในการจัดการกระบวนการ การเรียนรู้ที่มุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีสิ่งต่อไปนี้

- 4.1 จิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย
- 4.2 รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ
- 4.3 เคารพกฎหมาย มีความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
- 4.4 มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย
- 4.5 รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ
- 4.6 ส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ
- 4.7 ส่งเสริมและมีส่วนร่วมด้านกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 4.8 อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 4.9 มีความสามารถในการประกอบอาชีพสุจริต รู้จักพึ่งตนเอง
- 4.10 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเอง

อย่างเหมาะสม

5. มีความสามารถในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน และสามารถพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

6. มีความรู้ความเข้าใจในการจัดโอกาสทางการศึกษา รวมทั้งผู้ด้อยโอกาส โดยให้มีโอกาสและคุณภาพทัดเทียมกัน

7. มีความรู้ ความคิด และตระหนักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดในกระบวนการจัดการศึกษา และส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

8. มีความรู้ ความคิด ตระหนัก และสามารถจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้กับ ผู้เรียนได้ทั้งความรู้ ความคิด คุณธรรม และบูรณาการในเรื่องต่อไปนี้

8.1 ความรู้เกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรอบรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทย และระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

8.2 ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ในเรื่องการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้

ประโยชน์จากทรัพยากร ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

- 8.3 ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์
- 8.4 ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง
- 8.5 ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

9. ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ครูควรมีความสามารถ ดังนี้

- 9.1 จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
- 9.2 ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและการแก้ไขปัญหา
- 9.3 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
- 9.4 จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

9.5 สามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และสามารถใช้ในการวิจัยโดยให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้

9.6 สามารถจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่

9.7 สามารถประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมมือพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

10. มีความรู้ความเข้าใจ ตระหนัก และสามารถประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่กันไปในการบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสม

11. มีความสามารถในการจัดทำสาระหลักสูตร ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยสาระหลักสูตรให้มีทั้งวิชาการ วิชาชีพ เพื่อมุ่งพัฒนาคนให้สมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงามและความรับผิดชอบต่อสังคม

12. มีความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่มุมชนได้
13. มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการประกันคุณภาพทั้งภายนอกและภายใน สามารถดำเนินการตามแนวทางการประกันคุณภาพ ยอมรับการตรวจสอบ การรายงาน การให้ข้อมูลในการตรวจสอบ มีความรับผิดชอบ รับผิดชอบต่อภาพเพื่อการแก้ไขปรับปรุง
14. มีความสามารถใช้ ผลิต พัฒนา ดูแลรักษาสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา
15. สามารถจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาในโอกาสแรกๆ ที่ทำได้ เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

วิไลลักษณ์ รัตนเพียรธัมมะ และปิยะนันท์ พริ้งน้อย (2559, หน้า 105) กล่าวว่า ครูจะเป็นผู้แนะนำช่วยเหลือและออกแบบกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเองได้ ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกเสนอแนะเครื่องมือต่างๆ เพื่อเข้าถึงองค์ความรู้โดยผ่านเทคโนโลยีรวมทั้งการนำสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เข้ามาช่วยเพื่อเป็นเครื่องมือเสริมในการพัฒนาการเรียนการสอน ทั้งนี้เพราะความก้าวหน้าของเทคโนโลยี และการเปลี่ยนผ่านของความรู้เป็นไปอย่างรวดเร็วต่อเนื่องและไม่มีที่สิ้นสุด ทั้งผู้เรียน ผู้สอนต้องพัฒนาตนเองเข้าสู่โลกแห่งการเรียนรู้ใหม่ สภาพแวดล้อม ระบบสังคม เศรษฐกิจ พฤติกรรมผู้เรียนเปลี่ยนไป การปรับกระบวนการเรียนการสอน การประยุกต์ใช้สื่อสมัยใหม่เพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสิ่งท้าทายเพราะสังคมแห่งการเรียนรู้แบบใหม่ที่มุ่งให้ผู้เรียนไม่เพียงแต่เป็นผู้ที่คอยรับรู้ แต่ต้องเป็นผู้สร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆ ซึ่งนับเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญเพื่อเข้าสู่ระบบการศึกษา 4.0 (Education 4.0)

จากข้อมูลข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ครูต้องเปลี่ยนจากการเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ไปเป็นผู้สนับสนุนช่วยเหลือให้นักเรียนสามารถเปลี่ยนสารสนเทศเป็นความรู้ และนำความรู้เป็นเครื่องมือสู่การปฏิบัติและให้เป็นประโยชน์ เป็นการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้ และต้องมีการสร้างวัฒนธรรมการสืบค้น

8. ปัจจัยด้านงบประมาณ

ความหมายของงบประมาณ

ทองใบ ธีรานันท์ทางกูร (2552, หน้า 105) ได้ให้ความหมาย “งบประมาณ” หมายถึง การประมาณรายรับและรายจ่าย ในแง่ของบัญชีงบประมาณเป็น

การแสดงรายรับรายจ่ายในแง่ของแผนงาน เป็นแผนการใช้จ่ายทรัพยากรของรัฐในการดำเนินกรใด ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

ประมล ลิมสกุล (2553, หน้า 11) ให้ความหมายของงบประมาณว่าเป็นแผนในการจัดสรรทรัพยากรเพื่อใช้ในการดำเนินงานของหน่วยงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งในอนาคต โดยส่วนมากจะจัดสรรในลักษณะของเงินและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ

คิลป์ชัย อวงตระกูล (2553, หน้า 6) ให้ความหมายว่า งานงบประมาณหมายถึง การจัดทำและเสนองบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานการใช้จ่ายเงิน การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารการเงิน การบริหารบัญชี การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

วรภาณจณ์ สุขสดเขียว (2556, หน้า 40) ให้ความหมายว่า การบริหารงานงบประมาณ หมายถึง การดำเนินการใช้เงินงบประมาณที่ได้รับอย่างเป็นระบบตรงตามวัตถุประสงค์ ถูกต้องตามระเบียบ ทันทเวลาและเพื่อประโยชน์สูงสุดในการพัฒนานักเรียน

สรุปได้ว่า การบริหารงบประมาณหมายถึง การดำเนินงาน การของบประมาณตามแผนที่วางไว้ในด้านใช้จ่ายงบประมาณ อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลได้ทั้งผลผลิตและผลลัพธ์ รวมถึงการประมาณการบริหารกิจการขององค์กร และค่าใช้จ่ายให้มีประสิทธิภาพตรงตามวัตถุประสงค์ ถูกต้องตามระเบียบ ทันทเวลาและเพื่อประโยชน์สูงสุด

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิผลการเรียนรู้

1. ความหมายของประสิทธิผล

นักวิชาการได้ให้ความหมายของประสิทธิผล (Effectiveness) ไว้หลายทัศนะ ดังนี้

ภารดี อนันต์นาวิ (2551, หน้า 204) ให้ความหมาย ประสิทธิภาพองค์การ หมายถึงการที่องค์การได้ดำเนินงานใด ๆ โดยการใช้จ่ายทรัพยากรต่าง ๆ จนเกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายต่าง ๆ ที่องค์การตั้งไว้

พิมพรรณ สุริโย (2552, หน้า 25) ได้ให้ความหมายของประสิทธิผลไว้ว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่ร่วมมือกันทำงานจน

สามารถทำให้นักเรียนใฝ่รู้รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ความพึงพอใจในการทำงานของครู ความสามารถในการใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีของครู ความสามารถในการจัดทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ความสามารถในการปรับเปลี่ยนต่อสภาพแวดล้อมที่มากกระทบทั้งภายในและภายนอก

ธนิต ทองอาจ (2553, หน้า 11) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน หมายถึง โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาได้สำเร็จด้วยดี โดยที่ผู้นำได้ใช้ความสามารถ จูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาให้มาทำงานอย่างเสียสละ ขณะเดียวกัน ผู้นำก็ทำหน้าที่ประสานงานให้งานด้านการจัดการศึกษามีผลสัมฤทธิ์สูงสุด ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 3) ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน และ 4) ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน

เรียม สุขกล้า (2553, หน้า 28) ได้ให้คำนิยามว่า ประสิทธิภาพโรงเรียน คือ ความสำเร็จของโรงเรียนที่สามารถทำหน้าที่บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เกิดจากประสิทธิภาพของผู้บริหาร ครูที่สามารถใช้ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในการบริหารจัดการ เพื่อแสดงให้เห็นว่ามีความสามารถในการปฏิบัติงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ คือ ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และสามารถแก้ไขปัญหาภายในโรงเรียน

สุรสิทธิ์ วชิรขจร (2549, หน้า 132 อ้างถึงใน งามทิพย์ มั่นทองขาว, 2559, หน้า 40) ประสิทธิภาพเป็นการพิจารณาถึงผลของโครงการว่าบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ การบรรลุวัตถุประสงค์จึงเป็นประเด็นที่สำคัญ ส่วนตัวชี้วัดที่จะใช้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของแผนงานหรือนโยบายนั้น ๆ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง การร่วมกันทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดจนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ซึ่งเป็นการประเมินตามสภาพจริงว่าเมื่อดำเนินการตามนโยบายสิ้นสุดแล้วได้ผลหรือผลลัพธ์ออกในเชิงปริมาณและคุณภาพตรงตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับเพียงใด

2. ความสำคัญของประสิทธิภาพ

ธงชัย สันติวงษ์ (2537 อ้างถึงใน ภารดี อนันต์นาวิ, 2551, หน้า 204) กล่าวว่า ประสิทธิภาพมีความสำคัญต่อองค์การดังนี้

1. ช่วยตรวจสอบวัตถุประสงค์กับการจัดตั้งองค์การ การจัดตั้งองค์การย่อมกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายไว้อย่างชัดเจน เพื่อดำเนินงานให้เป็นไปตามความต้องการหรือไม่
 2. ประเมินผลการดำเนินงานกับแผนงานที่กำหนด การดำเนินงานในแต่ละกิจกรรมย่อมต้องการวางแผน กำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบ การจัดสรรทรัพยากร การใช้อำนาจหน้าที่การบริหาร การปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน
 3. ประเมินผลสำเร็จกับวัตถุประสงค์ เปรียบเทียบผลงานที่ดำเนินการได้ตามแผนงานกับวัตถุประสงค์ขององค์การที่คาดหวัง ถ้าผลของงานบรรลุผลตามวัตถุประสงค์และความคาดหวังขององค์การ แสดงว่าองค์การมีประสิทธิผล
- ปกรณัม ปรีชากร (2553, หน้า 8) ให้ความหมายของคำว่า “ประสิทธิผล” ไว้ว่า ประสิทธิภาพหรือความสำเร็จที่ต้องการ เป็นมิติด้านผลสำเร็จหรือผลสัมฤทธิ์ที่เกี่ยวกับสมรรถนะขององค์การในการกำหนด ทั้งผลลัพธ์ และผลงาน ของกิจกรรมที่มีความชัดเจนเฉพาะเจาะจง โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ที่หน่วยงานหรือผู้ปฏิบัติงานจะทำให้บรรลุผล
- สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพมีความสำคัญ คือ ตรวจสอบวัตถุประสงค์ ประเมินผลการดำเนินงาน และประเมินผลสำเร็จ หากการดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ แสดงว่าการดำเนินงานนั้นมีประสิทธิผล

3. ประสิทธิภาพการเรียนรู้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

3.1 ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

วิจารณ์ พานิช (2555, หน้า 3-4) กล่าวว่า หนังสือ 21st Century Skills : Learning for Life in Our Times ระบุลักษณะ 8 ประการของเด็กสมัยใหม่ไว้ดังนี้

1. มีอิสระที่จะเลือกสิ่งที่ตนพอใจ แสดงความเห็น และลักษณะเฉพาะของตน
2. ต้องการดัดแปลงสิ่งต่าง ๆ ให้ตรงตามความพอใจและความต้องการของตน (customization & personalization)
3. ตรวจสอบหาความจริงเบื้องหลัง (scrutiny)
4. เป็นตัวของตัวเองและสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เพื่อรวมตัวกันเป็นองค์กร เช่น ธุรกิจ รัฐบาล และสถาบันการศึกษา
5. ความสนุกสนานและการเล่นเป็นส่วนหนึ่งของงาน การเรียนรู้

และชีวิตทางสังคม

6. การร่วมมือ และความสัมพันธ์เป็นส่วนหนึ่งของทุกกิจกรรม
7. ต้องการความเร็วในการสื่อสาร การหาข้อมูล และตอบคำถาม
8. สร้างนวัตกรรมต่อทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิต

นอกจากนั้น ยังมีผู้ให้ความเห็นไว้ว่าเด็กยุคใหม่เป็นคนยุคเจนเนอเรชัน (Generation Z) เป็นพวกที่ชอบใช้อินเทอร์เน็ต หรือที่เรียกกันว่าเป็นชาวเน็ต (netizen) ซึ่งเป็นการศึกษาลักษณะนิสัยเพื่อประโยชน์ทางการตลาด ครูเพื่อศิษย์อาจช่วยกันศึกษารวบรวมลักษณะของเด็กไทยยุคใหม่ เอาไว้ใช้ในการออกแบบการเรียนรู้ ลักษณะอย่างหนึ่งของศิษย์ไทยคือ เกือบครึ่งหนึ่งเป็นคนที่ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ เพราะพ่อแม่ต้องออกไปทำงาน นอกหมู่บ้านเป็นเวลานาน ๆ ที่งููกไว้กับปู่ย่า หรือตายาย เด็กบางคนไม่มีพ่อแม่เพราะพ่อแม่ตายไปแล้ว หรือพ่อแม่หย่าร้าง ต้องอยู่กับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือบางคนเป็นลูกติดแม่โดยที่แม่แต่งงานใหม่และมีลูกกับสามีใหม่ เป็นความท้าทายต่อครูเพื่อศิษย์ที่จะช่วยให้ความอบอุ่น ความรักแก่เด็กที่ขาดแคลนเหล่านี้

3.2 ความเข้าใจบทบาทของการศึกษาในศตวรรษที่ 21

วิจารณ์ พานิช (2555, หน้า 11-14) กล่าวว่า หนังสือ 21st Century Skills : Learning for Life in Our Times ระบุบทบาทของการศึกษา เปรียบเทียบยุคเกษตรกรรม ยุคอุตสาหกรรม และยุคปัจจุบันที่เรียกว่ายุคความรู้ ไว้ใน 4 บทบาท อันได้แก่ (1) เพื่อการทำงานและเพื่อสังคม (2) เพื่อฝึกฝนสติปัญญาของตน (3) เพื่อทำหน้าที่พลเมือง และ (4) เพื่อสืบทอดจารีตและคุณค่า ดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงบทบาทของการศึกษา เปรียบเทียบยุคเกษตรกรรม ยุคอุตสาหกรรม และยุคปัจจุบันที่เรียกว่ายุคความรู้

เป้าหมายของการศึกษา	ยุคเกษตรกรรม	ยุคอุตสาหกรรม	ยุคความรู้
เพื่อการทำงานและเพื่อสังคม	-ปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ ผลิตอาหารเลี้ยงครอบครัวและคนอื่น -สร้างเครื่องมือ เครื่องใช้มีบทบาทในเศรษฐกิจครัวเรือน	รับใช้สังคมผ่านงานที่ต้องการความชำนาญพิเศษ ประยุกต์ใช้ วิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ เพื่อความก้าวหน้าของอุตสาหกรรมมีบทบาทต่อชิ้นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่การผลิตและการกระจายสินค้าที่ยาว	มีบทบาทต่อสารสนเทศของโลกและสร้างนวัตกรรมแก่บริการใหม่ ๆ เพื่อสนองความต้องการและแก้ปัญหาที่มีบทบาทในเศรษฐกิจโลก
เพื่อฝึกฝนสติปัญญาของตน	-เรียนวิชาพื้นฐาน 3R (Reading, 'riting, 'rithmetic) หากได้เรียน เรียนการเกษตรกรรม และทักษะทางช่าง	เรียนรู้ "อ่านออกเขียนได้" และคิดเลขเป็น" (เน้นจำนวนคนมากที่สุดเท่าที่จะทำได้เรียนรู้ทักษะสำหรับโรงงานการค้าและงานในอุตสาหกรรม(สำหรับคนส่วนใหญ่)เรียนรู้ทักษะด้านการจัดการวิศวกรรมและวิทยาศาสตร์(สำหรับคนชั้นสูงส่วนน้อย	พัฒนาตนเองด้วยความรู้ผ่านเทคโนโลยีและเครื่องมือเพิ่มศักยภาพ ได้รับผลประโยชน์จากการที่งานบนฐานความรู้และผู้ประกอบการขยายตัวและเชื่อมโยงไปทั่วโลก ใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ตาราง 2 (ต่อ)

เป้าหมายของการศึกษา	ยุคเกษตรกรรม	ยุคอุตสาหกรรม	ยุคความรู้
เพื่อทำหน้าที่พลเมือง	-ช่วยเหลือเพื่อนบ้าน มีส่วนร่วมในกิจกรรมของหมู่บ้าน สนับสนุนบริการในท้องถิ่นและงานฉลองต่าง ๆ	เข้าร่วมกิจกรรมขององค์กรทางสังคมเพื่อประโยชน์ของชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมด้านแรงงานและการเมือง เข้าร่วมกิจกรรมอาสาสมัครและบริจาคเพื่อการพัฒนาบ้านเมือง	เข้าร่วมในการตัดสินใจของชุมชนและการตัดสินใจทางการเมือง ทั้งโดยตนเองและผ่านทางกิจกรรมออนไลน์ เข้าร่วมกิจกรรมของโลกผ่านทางชุมชนออนไลน์ และ social network รับผิดชอบต่อจนถึงระดับโลก ในประเด็นสำคัญ ๆ ด้วยเวลา
เพื่อสืบทอดจารีตและคุณค่า	ถ่ายทอดความรู้และวัฒนธรรมไปยังคนรุ่นหลัง อบรมเลี้ยงดูลูกหลานตามจารีตประเพณีของชนเผ่า ศาสนาและความเชื่อของพ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย	เรียนรู้ความรู้ด้านการค้า ช่าง และวิชาชีพ และถ่ายทอดสู่คนรุ่นหลัง ชำรงคุณค่าและวัฒนธรรมของตนในท่ามกลางความแตกต่าง หลากหลาย ของชีวิตคนเมือง เชื่อมโยงกับคนในวัฒนธรรมอื่นและภูมิภาคอื่น ตามการขยายตัวของการคมนาคมและการสื่อสาร	เรียนรู้ความรู้ใน สาขาอย่างรวดเร็ว และประยุกต์ใช้หลัก วิชานั้นข้ามสาขา เพื่อสร้างความรู้ใหม่และนวัตกรรมสร้างเอกลักษณ์ของคนจากจารีตวัฒนธรรมที่แตกต่าง หลากหลาย และเคารพ จารีตและวัฒนธรรมอื่นเข้าร่วมกิจกรรมข้ามวัฒนธรรมผสมผสานจารีตที่แตกต่างหลากหลายและ ความเป็นพลเมืองโลก สู่จารีตใหม่ และสืบทอด สู่คนรุ่นต่อ ๆ ไป

สังเกตว่า การศึกษาสำหรับโลก 3 ยุคแตกต่างกันมากหากต้องการให้สังคมไทยดำรงศักดิ์ศรี และคนไทยสามารถอยู่ในสังคมโลกได้อย่างมีความสุข การศึกษาไทยต้องก้าวไปสู่เป้าหมายในยุคความรู้ไม่ใช่ย่อทำอยู่กับเป้าหมายในยุคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม นี่จึงเป็นจุดท้าทาย และเป็นเข็มทิศนำทางครูให้ได้สนุกสนานและมีความสุขในการทำงานอย่างมีเป้าหมายเพื่อชีวิตที่ดีของศิษย์ในโลกยุคความรู้

3.3 ศาสตร์ใหม่สำหรับครู

วิจารณ์ พานิช (2555, หน้า 18–21) กล่าวว่า ครูต้องเปลี่ยนแปลงตัวเองโดยสิ้นเชิงเพื่อให้เป็น “ครูเพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21” ไม่ใช่ครูเพื่อผู้เรียนในศตวรรษที่ 20 หรือศตวรรษที่ 19 ที่เตรียมคนออกไปทำงานในสายพานการผลิตในยุคอุตสาหกรรม การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องเตรียมคนออกไปเป็นคนที่ใช้ความรู้ (knowledge worker) และเป็นบุคคลพร้อมเรียนรู้ (learning person) ไม่ว่าจะประกอบสัมมาชีพใด มนุษย์ในศตวรรษที่ 21 ต้องเป็นบุคคลพร้อมเรียนรู้ และเป็นคนที่ใช้ความรู้ แม้จะเป็นชาวนาหรือเกษตรกรก็ต้องเป็นคนที่พร้อมเรียนรู้ และเป็นคนที่ใช้ความรู้ ดังนั้นทักษะสำคัญที่สุดของศตวรรษที่ 21 จึงเป็นทักษะของการเรียนรู้ (learning skills)

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำต้องเป็นเช่นนี้ก็เพราะต้องเตรียมคนไปเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว รุนแรง พลิกผัน และคาดไม่ถึง คนยุคใหม่จึงต้องมีทักษะสูงในการเรียนรู้และปรับตัว

ครูจึงต้องพัฒนาตนเองให้มีทักษะของการเรียนรู้ด้วย และในขณะที่เดียวกันก็ต้องมีทักษะในการทำหน้าที่ครูในศตวรรษที่ 21 ซึ่งไม่เหมือนการทำหน้าที่ครูในศตวรรษที่ 20 หรือ 19

วิจารณ์ พานิช (2556, หน้า 12–15) กล่าวว่า การเรียนรู้สมัยใหม่ไม่เพียงแต่เพื่อให้ได้ความรู้แต่ต้องได้ทักษะ เพื่อให้ผู้เรียนไปมีชีวิตอยู่ในโลกที่พร้อมเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เพราะฉะนั้นสิ่งที่ผู้เรียนพึงมี คือ แรงบันดาลใจในการเรียนรู้ การสร้างเนื้อสร้างตัว การทำคุณประโยชน์ คือหัวใจสำคัญที่สุดของการเรียนรู้ และหากจะให้ดีก็คือกระตุ้นแรงบันดาลใจคนอื่นที่อยู่โดยรอบ ก็จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

“การอ่านออกเขียนได้” ที่เรียกว่า Literacy แห่งศตวรรษที่ 21 หมายความว่า คำว่า “อ่านออกเขียนได้” หรือที่ภาษาอังกฤษ เรียกว่า Literacy ที่เราคุ้นเคยนี้ไม่พอต้องเลยไปกว่านั้น คือต้องมีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่อยากจะเน้นย้ำ คือ ทักษะแรงบันดาลใจ ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skills) และคุณสมบัติความเป็นมนุษย์ ซึ่งความเป็นคนดีมีน้ำใจ สำคัญกว่าสาระวิชาแต่ไม่ได้แปลว่าสาระวิชาไม่สำคัญ โดยต้องเรียน

ให้ได้สาระวิชาและได้ 3 ตัวนี้ ความเป็นมนุษย์ ทักษะการเรียนรู้ และทักษะแรงบันดาลใจให้ได้ ปัจจุบันนี้จุดอ่อนของการศึกษาก็คือไม่ค่อยได้ทักษะที่สำคัญต่อชีวิต ได้แก่วิชาเพื่อเอาไปตอบข้อสอบ ผลเพียงแค่นั้นไม่พอ ถ้าเรายังดำรงสภาพอย่างนั้นอยู่ บ้านเมืองเราจะลำบากมาก

3.4 ทักษะศตวรรษที่ 21

ทักษะศตวรรษที่ 21 หมายความว่า การเรียนรู้เพื่อให้ได้วิชาแกนและแนวคิดสำคัญในศตวรรษที่ 21 ไม่เพียงพอ คือ ต้องให้ได้ทั้งสาระวิชา และได้ทักษะ 3 กลุ่ม คือ ทักษะชีวิตและการทำงาน ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม และทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีที่บอกว่าต้องเรียนให้ได้ทักษะแปลว่า การเรียนต้องเป็นการฝึก การฝึกคือ ลงมือทำกิจกรรมของการเรียนรู้สมัยใหม่ก็คือคนเราจะเรียนได้ต้องลงมือทำด้วยตนเองเท่านั้น เพราะฉะนั้นในการเรียนสาระวิชาเป็นการฝึกลงมือทำ Learning by Doing and Thinking ด้วย เพื่อที่จะให้เกิดทักษะ 3 ด้าน คือทักษะชีวิตและการทำงาน ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม และทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี

ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ตามรูปสามารถแจกแจงออกได้เป็น 3Rs + 8Cs และผมเพิ่ม + 2Ls ด้วย คือ Learning กับ Leadership

3Rs คือ Reading, (W)riting, (A)rithmetics + 21st Century Themes

8Cs คือ

1. Critical Thinking & Problem Solving

(ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการ

แก้ปัญหา)

2. Creativity & Innovation

(ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม)

3. Collaboration, Teamwork & Leadership

(ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ)

4. Cross-cultural Understanding

(ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์)

5. Communication, Information & Media Literacy

(ทักษะด้านการสื่อสารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ)

6. Computing & Media Literacy

(ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการ

สื่อสาร)

7. Career & Learning Self-reliance
(ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้)
8. Change
(ทักษะการเปลี่ยนแปลง)

แนวคิดของ 3Rs + 8Cs

3Rs คือ Reading, (W)Riting, (A)Rithmetics ซึ่งก็คือ อ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น ตามที่พูดกันทั่วไป แต่การเรียนรู้สมัยใหม่ต้องตีความใหม่ อ่านออกเท่านั้นไม่เพียงพอ ต้องให้เกิดนิสัยรักการอ่าน อ่านแล้วเกิดสุนทรียะ เกิดความสุข จับใจความเป็น มีทักษะในการอ่านหลาย ๆ แบบเขียนได้ก็ไม่พอ ต้องเขียนสื่อความได้ ย่อความเป็น รู้วิธีเขียนหลาย ๆ แบบตามวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน ส่วนคิดเลขเป็น หรือวิชาคณิตศาสตร์นั้น ไม่ใช่แค่คิดเลข แต่ต้องเรียนให้ได้ทักษะการคิดแบบนามธรรม (abstract thinking)

อ่านออกเขียนได้ หรือที่พูดกันติดปากว่า “รู้หนังสือ” (Literacy) สามารถตีความว่าต้องรู้เรื่องอะไรบ้าง คือในยุคปัจจุบันต้องมีทักษะมากกว่า 3Rs อย่างมากมาย ได้แก่

1. Media Literacy แปลว่า รู้เท่าทันสื่อ รู้ว่าข้อความในสื่อเชื่อถือได้แค่ไหน รู้ว่าข้อความในสื่อซ่อนอะไรไว้เบื้องหลัง
2. Communication Literacy หมายถึงมีทักษะในการสื่อสาร หลากหลายแบบ ได้แก่ การพูด การฟัง การเขียน การอ่านและการสื่อสารผ่านทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และในสมัยนี้ต้องสื่อสาร “อ่านออกเขียนได้” (Literacy) ตีความใหม่ผ่านทางโซเชียลมีเดียเป็น สื่อสารแล้วได้ผลดีตามประสงค์ เกิดความสัมพันธ์ที่ดี รวมทั้งรู้เท่าทันไม่ถูกหลอก
3. Team Literacy หมายถึง มีทักษะในการทำงานเป็นทีม รู้จักต่อรองประนีประนอม ทำงานร่วมกับคนที่มีความเห็นหรือความเชื่อแตกต่างกันได้
4. Social Literacy หมายถึง มีทักษะทางสังคม เข้ากับผู้อื่นที่มีปฏิสัมพันธ์กับตนได้ ทักษะทางสังคมหมายถึงรวมถึงทักษะในการสื่อสาร ในการวางตัว วางท่าที และการแสดงความยอมรับนับถือ สัมมาคารวะ อ่อนน้อมถ่อมตน
5. Networking Literacy หมายถึง ทักษะในการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงร่วมมือ ในลักษณะของความสัมพันธ์แนวราบ

6. Environment / Earth Literacy หมายถึงความเข้าใจและทักษะในการปฏิบัติต่อสิ่งแวดล้อมและต่อโลก เพื่อรักษาสมดุลของสภาพแวดล้อม ช่วยกันหลีกเลี่ยงการก่อมลภาวะ

7. STEM Literacy หมายถึงทักษะด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ โดยที่การศึกษาศูนย์ใหม่ จัดให้เรียน 4 วิชานี้ควบคู่ไปด้วยกันเป็นชุด

8. Aesthetic Literacy หมายถึงทักษะในการชื่นชมความงามหรือศิลปะ ทั้งที่มีอยู่ในธรรมชาติ และที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น

9. Civic Literacy หมายถึงทักษะในการเป็นพลเมือง รักถิ่น รักชุมชน รักและจงรักภักดีต่อประเทศ ทักษะเหล่านี้ เด็กต้องได้รับการปลูกฝัง ต้องไม่ใช่แค่รู้ แต่ต้องรู้จักใช้ในชีวิตประจำวันและต้องรู้เท่าทันด้วย เพราะในบางกรณีจะมีการแอบแฝงผลประโยชน์หรือเป็นมายาซ่อนพิษอยู่ภายใน

การกล่อมเกลาคือฝึกฝนความเป็นคนดี เป็นเรื่องที่ต้องคำนึงถึงแนวคิดหนึ่งคือเรื่องระดับความต้องการของมนุษย์ ที่เสนอโดย มาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs) ระดับของความต้องการของมนุษย์เริ่มจากความต้องการระดับล่างที่สุด คือเพื่อการมีชีวิตอยู่ที่ต้องการอาหาร อากาศหายใจ น้ำดื่ม น้ำใช้ ที่นอน ขับถ่าย และความสัมพันธ์ทางเพศ ระดับสูงขึ้นไปเป็นความต้องการความปลอดภัย ทั้งทางร่างกาย การมีงานทำ มีครอบครัว ปลอดภัยในทรัพย์สิน ขึ้นสูงขึ้นไปอีก เป็นความต้องการความรัก ความเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวหรือของสังคมขึ้นสูงขึ้นไปอีก ต้องการเป็นที่ 1 ได้รับการยกย่องนับถือ ในหลายครั้งเราจะหยุดอยู่แค่เพื่อที่จะได้เป็นที่ 1 เพื่อที่จะได้รับการชื่นชมยินดี แต่จริงๆ แล้วเรารู้กันว่า โดยทฤษฎีเราควรพัฒนาขึ้นไปสู่ระดับสูงสุดให้ได้คือ ทำดีโดยไม่ต้องการค้าขายเพราะมันเป็นความดีในตัวของตัวเอง ที่เรียกว่า Self-actualization

8Cs เป็นกลุ่มทักษะที่สำคัญ/จำเป็น ที่แจกแจงมาจากทักษะ 3 กลุ่ม แต่ละ C เป็นทักษะเชิงซ้อน และสัมพันธ์หรือซ้อนทับกับ C ตัวอื่นด้วย ดังนั้น จึงอาจแจกแจงใหม่ เป็น 5C/4C ก็ได้

จุดที่สำคัญคือ อย่าจัดรายวิชาเพื่อสอนทักษะเหล่านี้แต่ละทักษะต้องให้นักเรียน/นักศึกษา เรียนและฝึกทักษะเหล่านี้ผ่านการเรียนโดยการลงมือปฏิบัติ (Learning by Doing) และคิดทบทวน หรือเรียนแบบ Active Learning โดยครู/อาจารย์ ทำหน้าที่ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ได้ฝึกและเรียนรู้ซึมซับทักษะเหล่านั้นหลาย ๆ ตัวในกิจกรรมเดียวกัน

1. Critical Thinking & Problem Solving (ทักษะด้านการคิดอย่างมี
 วิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา)

ฐากร ลิทธิโชค (2557, หน้า 90) กล่าวว่า การคิดอย่างมี
 วิจารณญาณการคิดเป็นคุณสมบัติพิเศษของมนุษย์ที่แตกต่างไปจากสัตว์ชนิดอื่น ๆ มนุษย์
 มีมันสมองใช้คิด มีเหตุผล มีวิจารณญาณที่ถูกต้องเหมาะสม จะได้รับการยอมรับจาก
 สังคม และเป็นผู้นำ ไปสู่ความเจริญ สอดคล้องกับแนวคิดของ ชุ่นตา นพคุณ (2528, หน้า
 1) ได้กล่าวว่าการคิดเป็นเครื่องมือสำคัญของมนุษย์ช่วยให้เห็นการณ์ไกลและควบคุม
 ตนเองไปตามเจตนารมณ์ ไตร่ตรองทางเลือกและผลที่เกิดขึ้นเป็นการช่วยให้บุคคลมีสติไม่
 เพอเรือ รู้ว่าตนกำลังทำอะไรอยู่ทุกขณะ ส่วนการคิดอย่างมีวิจารณญาณนั้น สำนักงาน
 คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548, หน้า 71 - 73) ได้กล่าวไว้ว่า การคิดอย่างมี
 วิจารณญาณ (Critical Thinking) หมายถึง การพิจารณาไตร่ตรองด้วย เหตุผลอย่างรอบ
 ครอบ โดยอาศัยหลักฐาน ข้อสรุป ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ๆ การคิดอย่างมีวิจารณญาณจะ
 เริ่มจากสถานการณ์ที่ยุ่งยาก ซับซ้อน และจบลงด้วยสถานการณ์ที่มีการพิจารณา
 ไตร่ตรองด้วยเหตุผลว่า สิ่งใดมีความสำคัญเป็นสิ่งจำเป็นก่อนจะตัดสินใจเชื่อหรือปฏิบัติ
 ดังนั้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) เป็นทักษะที่
 สำคัญหรือเป็นทักษะแกนหลักสำหรับวิชาสังคมศึกษา ซึ่งเป็นหน้าที่ของครูสังคมศึกษา
 ต้องพัฒนาให้เกิดแก่นักเรียน การคิดอย่างมีวิจารณญาณประกอบด้วยทักษะความคิด
 หลายอย่างด้วยกัน ที่สามารถสอนได้และทุกทักษะมีความสำคัญและประโยชน์เท่ากัน
 ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นรูปแบบของการคิด (modes of thinking) อย่างหนึ่ง
 เช่นเดียวกับการคิดสร้างสรรค์ การตัดสินใจ และการแก้ปัญหา ซึ่งจะต้องใช้ทักษะการคิด
 ย่อยเรียงจากต่ำไปหาระดับสูง คือ การจำ การระลึกได้ การแปลความหมาย การ
 เปรียบเทียบ การแบ่งประเภท การสรุป การอ้างอิงข้อมูล การตั้งสมมติฐาน การพยากรณ์
 (การคิดล่วงหน้า) การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมิน

วัลย์ อิศรางกูร ณ อยุธยา (2555, หน้า 45) ได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวคิด
 ของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สามารถสรุปได้ 3 ประการ ดังนี้

1. กลุ่มของคนทั่วไป กลุ่มนี้ถือว่าการคิดอย่างมีวิจารณญาณ คือ
 ความคิดในการคอยจับผิด ความคิด ช่างสงสัย และความคิดที่จะปฏิเสธความเชื่อถือต่าง ๆ
2. กลุ่มของนักการศึกษา กลุ่มนี้ถือว่าการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
 คล้ายกับการแก้ปัญหา (Problem - solving) โดยเชื่อว่าถ้านักเรียนมีประสบการณ์ในการ
 แก้ปัญหามากเท่าใด นักเรียนก็จะมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณมากเท่านั้น

3. กลุ่มของนักการศึกษาอีกกลุ่มหนึ่ง กลุ่มนี้ถือว่าการคิดอย่างมี
 วิจารณ์ญาณมีความหมายในการประเมินข้อมูล โดยใช้เหตุผลเชิงตรรกะที่มีหลักเกณฑ์ที่
 ได้รับการยอมรับ เพื่อจะนำมาใช้ในการตัดสินใจการยอมรับหรือปฏิเสธค่ากล่าวอ้างต่าง ๆ

2. Creativity & Innovation (ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม)

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2558, หน้า 1) กล่าวว่า ทักษะการสร้างสรรค์และ
 นวัตกรรมมีองค์ประกอบหลัก 3 ประการ ได้แก่ 1) การคิดอย่างสร้างสรรค์ 2) การทำงาน
 ร่วมกับบุคคลอื่นอย่างสร้างสรรค์ และ 3) การสร้างนวัตกรรมให้เกิดผลสำเร็จ โดยแต่ละ
 องค์ประกอบมีพฤติกรรมบ่งชี้ ดังต่อไปนี้

1. การคิดอย่างสร้างสรรค์

- 1.1 คิดริเริ่มในสิ่งที่เป็นประโยชน์
- 1.2 ใช้เทคนิควิธีการคิดอย่างหลากหลาย
- 1.3 ใช้ความคิดที่อยู่บนพื้นฐานของข้อมูลและความรู้
- 1.4 แสดงความคิดของตนเองต่อผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 1.5 ประเมินและปรับปรุงความคิดของตนเองเพื่อนำไปสู่การ

สร้างสรรค์

2. การทำงานร่วมกับบุคคลอื่นอย่างสร้างสรรค์

- 2.1 สื่อสารความคิดของตนเองกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2.2 เปิดรับและตอบสนองของความคิดเห็นใหม่ ๆ ของบุคคลอื่น
- 2.3 แสดงความคิดริเริ่มในการปฏิบัติงานและปรับให้

สอดคล้องกับบริบท

- 2.4 ทำงานร่วมกับบุคคลอื่นด้วยความร่วมมือร่วมใจ
- 2.5 แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคคลอื่นเพื่อความสำเร็จของงาน
- 2.6 เคารพความคิดของคนอื่นทั้งที่สอดคล้องและไม่สอดคล้อง

กับความคิดของตน

3. การสร้างสรรค์นวัตกรรมให้สำเร็จ

- 3.1 วางแผนดำเนินการพัฒนานวัตกรรมที่สืบเนื่องมาจากคิด

คิดสร้างสรรค์

- 3.2 ดำเนินการพัฒนานวัตกรรมตามแผนที่กำหนดไว้ได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ

- 3.3 ประเมินคุณภาพของนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นโดยใช้ข้อมูลเชิง

ประจักษ์

ต่อเนื่อง

3.4 ปรับปรุงแก้ไขจุดบกพร่องของนวัตกรรมให้ดีขึ้นอย่าง

สุนันท์ สังข์อ่อน(2555, หน้า 34-36) ได้เสนอทักษะเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์และ นวัตกรรม ประกอบด้วย

1. ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) กระบวนการความคิดได้มาจาก หลาย ๆ วิธีการ เช่น การระดมสมอง สร้างสิ่งใหม่ซึ่งเป็นแนวคิดที่มีคุณค่า แนวคิดสร้างขึ้นจาก การทบทวน ขัดเกลา วิเคราะห์และประเมินเพื่อ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2. การปฏิบัติอย่างสร้างสรรค์กับคนอื่น ๆ (work creativity with others) สร้างและสื่อสารแนวคิดใหม่ ๆ ให้ผู้อื่นทราบอย่างมีประสิทธิภาพ ใจกว้างและยอมรับ แนวทางใหม่ ๆ ที่นำมาใช้และให้ความร่วมมือกับกลุ่ม แสดงออกโดยปฏิบัติอย่างริเริ่มสร้างสรรค์ และเข้าใจข้อจำกัดที่เป็นจริง การท างานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ การสื่อสารความคิดใหม่ ๆ ร่วมกัน

3. การนำนวัตกรรมไปใช้ (Implement Innovations) การประยุกต์นำความคิดริเริ่มไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่องานท ำให้ผลงานนั้นเป็นนวัตกรรม

3. Collaboration, Teamwork & Leadership (ทักษะด้านความร่วมมือการทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ)

ทิตนา แคมมณี (2552) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่ง ที่ยึดหลักให้ผู้เรียนช่วยกันเรียนรู้โดยพึ่งพากัน เกิดจากการร่วมมือร่วมใจในการศึกษาค้นคว้าและปฏิบัติงานแลกเปลี่ยนความรู้กัน โดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถที่แตกต่างกัน เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเรียนรู้ของแต่ละคน สนับสนุนให้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จนบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

หลักการ

1. การเรียนรู้แบบร่วมมือ คือการเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อย มีสมาชิก 3-6 คน สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถที่แตกต่างกัน สมาชิกช่วยกันเรียนรู้เพื่อไปสู่เป้าหมายของกลุ่ม

2. องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบด้วย การพึ่งพาและเกื้อกูลกัน การปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ของสมาชิกแต่ละคน การใช้ทักษะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย

และการวิเคราะห์กระบวนการกลุ่มเพื่อให้กลุ่มเกิดการเรียนรู้และปรับปรุงการทำงาน เทคโนโลยีเพื่อสร้างทักษะด้านความร่วมมือการทำงานเป็นทีม การใช้เทคโนโลยีจะเข้ามามีส่วนช่วยให้กระบวนการเรียนรู้ และสร้าง ทักษะการทำงานเป็นทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในที่นี้จึงขอแนะนำ Application ที่เหมาะ สำหรับนักเรียนในด้าน Collaboration, teamwork

1. Popplet เป็นแอปพลิเคชันที่เอาไว้สร้าง mind mapping หรือผัง มโนทัศน์ ใช้งานง่าย สามารถพิมพ์ข้อความ วาดรูป แทรกภาพได้

2. BaiBoard 3 – Collaborative Whiteboard เป็นแอปพลิเคชันที่ ช่วยให้ผู้ใช้สร้างและทำงานร่วมกัน โดยใช้กระดานไวท์บอร์ด การประชุมทางเสียง (voice conferencing) แทรกเอกสาร รูปภาพ แผนภูมิ ฯลฯ

3. Keynote เป็นแอปพลิเคชันสร้างงานนำเสนอ (Presentation) ใน แบบที่ง่ายต่อการใช้งาน สามารถแทรกรูปภาพ , กราฟ , หรือแม้แต่แอนิเมชันต่าง ๆ เข้าไป ได้โดยตรง และสามารถปรับแต่งตัวอักษร และรูปแบบการวางหน้าได้อย่าง ง่ายดาย โดย สามารถทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มได้

4. Cross-cultural Understanding (ทักษะด้านความเข้าใจต่าง วัฒนธรรม ต่างกระบวนการทัศน์)

จิรประภา อัครบวร (2555, หน้า 39) ผู้เชี่ยวชาญด้านความฉลาด ทางวัฒนธรรม กล่าวว่า ความฉลาดทางวัฒนธรรม ไม่ใช่แค่การมีความสามารถในการ รับมือกับความแตกต่างทางเชื้อชาติเท่านั้น ยังรวมถึงความสามารถในการรับมือกับความ แตกต่างในทักษะความเชี่ยวชาญของบุคคลในแต่ละวัฒนธรรม สามารถเรียนรู้ เข้าใจ ยอมรับ และเคารพในความแตกต่าง และสามารถปรับตัวให้กลมกลืนกันเพื่อให้สามารถทำ งานร่วมกันได้อย่างราบรื่น

อรนุช พฤติพิบูลธรรม และรันดร์ดีเอียดแก้ว (2556 อ้างถึงใน ศุภ รักษ์ อธิคมสุวรรณ, 2559, หน้า 93 – 95) ได้นำ เสนอเรื่องของความฉลาดทาง วัฒนธรรมในยุคก้าวสู่ AEC โดยพวกเขา กล่าวว่า การที่บุคคลหนึ่งจะประสบความสำเร็จใน หน้าที่การงาน และบทบาทต่าง ๆ ที่กระทำอยู่ได้อย่างดีกว่คนอื่น ๆ นั้น ความฉลาดทาง วัฒนธรรม (CQ) ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน ยุคโลกไร้พรมแดนในปัจจุบัน โดยผลการวิจัยจำนวนมากชี้ว่า บุคคลที่มี CQ เป็นปัจจัยชี้ นำ ว่า บุคคลนั้นจะมี Global Mindset หรือเป็นบุคคลที่มีความคิดก้าวสู่ระดับโลก อีกทั้งในการ บริหารโครงการข้ามชาติให้ประสบผลสำเร็จ การคัดเลือกบุคลากรที่สามารถปรับตัวเข้า

กับวัฒนธรรมอื่นได้ดี ถือเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง

Crowne (2008, p. 391–399 อ้างถึงในอรนุช พงติพิบูลธรรม และ รันตร์ดี เอียดแก้ว, 2556) ระบุว่าความฉลาดทางวัฒนธรรมนั้นเป็นสิ่งที่จับต้องได้ และสามารถพัฒนา ได้ โดยการออกแบบการฝึกอบรมที่เหมาะสมกับบุคคลลักษณะงานที่รับผิดชอบ และคนต่างวัฒนธรรมที่ต้องร่วมงาน (Tailor-Made)

5. Communication, Information & Media Literacy (ทักษะด้านการสื่อสารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ)

อนุชา โสมาบุตร (2557, ออนไลน์) กล่าวถึง องค์ประกอบสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. การรู้เท่าทันสารสนเทศ (Information Literacy) ประกอบด้วย

1.1 การเข้าถึงและการประเมินสารสนเทศ (Access and Evaluate Information) โดย (1) เข้าถึงสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ด้านเวลา) และ เกิดประสิทธิผล (แหล่งข้อมูลสารสนเทศ) และ (2) ประเมินสารสนเทศได้อย่างมี วิจารณ์ญาณตามสมรรถนะที่เกิดขึ้น

1.2 การใช้และการจัดการสารสนเทศ (Use and Manage Information) โดย (1) เพิ่มประสิทธิภาพการใช้สารสนเทศอย่างสร้างสรรค์และตรงกับ ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น (2) จัดการกับสารสนเทศได้อย่างต่อเนื่อง จากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่ มากมายหลากหลาย และ (3) มีความรู้พื้นฐานที่จะประยุกต์ใช้สารสนเทศตามกรอบแห่ง คุณธรรมจริยธรรมที่มีปัจจัยเสริมอยู่รอบด้าน

2. การรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) ประกอบด้วย

2.1 ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อ (Analyze Media) โดย (1) เข้าใจวิธีการใช้และการผลิตสื่อเพื่อให้ตรงกับเป้าประสงค์ที่กำหนด (2) สามารถใช้สื่อ เพื่อตอบสนองต่อความแตกต่างของปัจเจกชน รู้คุณค่าและสร้างจุดเน้น รู้ถึงอิทธิพลของ สื่อที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภคสื่อ และ (3) มีความรู้พื้นฐานที่จะ ประยุกต์ใช้สื่อได้ตามกรอบแห่งคุณธรรมจริยธรรมที่มีปัจจัยเสริมอยู่รอบด้าน

2.2 ความสามารถในการผลิตสื่อสร้างสรรค์ (Create Media Products) โดย (1) มีความรู้ความเข้าใจต่อการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์และเหมาะสมตาม คุณลักษณะเฉพาะของตัวสื่อประเภทนั้นๆ และ (2) มีความรู้ความเข้าใจต่อการใช้สื่อได้ อย่างมีประสิทธิภาพ และสนองต่อความแตกต่างในเชิงวัฒนธรรมอย่างรอบด้าน

6. Computing & Media Literacy (ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และ

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร)

สันติพจน์ กลับดี (2558, ออนไลน์) กล่าวว่า ในบรรดาเทคโนโลยีการสื่อสารต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรศัพท์ โทรทัศน์ และอื่น ๆ กล่าวได้ว่าในปัจจุบันอินเทอร์เน็ตจัดว่าเป็นช่องทางที่เข้าถึงได้ง่ายและสะดวกที่สุด ทำให้อินเทอร์เน็ตมีอิทธิพลต่อชีวิตประจำวันของคนทั่วโลก ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และรูปแบบการใช้ชีวิตของผู้คนในทุกประเทศ และอินเทอร์เน็ตยังเป็นช่องทางที่ดีที่สุดที่จะช่วยให้ประชาชนของประเทศต่าง ๆ ใช้เป็นแหล่งค้นหาข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศต่าง ๆ เพื่อการเรียนรู้ได้อย่างไม่มีข้อจำกัดทางอายุ เพศ ระดับการศึกษา เวลา และระยะทาง

ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมกำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนามนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไว้หลายมาตรการ เช่น การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารในเชิงบวก โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ต การสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในทุกระดับการศึกษา การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ทางอินเทอร์เน็ต และอื่น ๆ ทักษะการใช้อินเทอร์เน็ตจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ประชาชนอาเซียนต้องได้รับการฝึกอบรมหรือพัฒนาตนเองให้มีขีดความสามารถ นำสารสนเทศในระบบอินเทอร์เน็ตมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ การพัฒนาฝีมือแรงงาน ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ได้มากที่สุด ซึ่งทักษะต่าง ๆ ได้แก่

1. ทักษะทางภาษา

ภาษาที่สำคัญที่สุด คือ ภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษากลางของโลก ประชาชนอาเซียนจึงควรมีทักษะทางภาษาอังกฤษขั้นพื้นฐานในระดับเพียงพอที่จะสื่อสารกันในโลกอินเทอร์เน็ตได้ เช่น ทักษะการอ่าน ทักษะการฟัง เป็นต้น นอกจากนี้ อาจจะพัฒนาทักษะทางภาษาอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น ภาษาจีน ซึ่งเป็นภาษาที่ใช้กันมากและมีบทบาทมากขึ้นในเวทีโลก

2. ทักษะทางด้านคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์เชื่อมต่อต่าง ๆ

เนื่องจากการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในปัจจุบัน สามารถเชื่อมต่อได้ด้วยคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ โทรทัศน์ รวมถึงอุปกรณ์พกพาต่าง ๆ เช่น สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต ไอแพด และอื่น ๆ ประชาชนปัจจุบันจึงต้องมีความสามารถในการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ดังกล่าวไม่อย่างก็อย่างหนึ่ง เพื่อให้สามารถเชื่อมต่อสู่โลกอินเทอร์เน็ตได้ด้วยตนเอง

3. ทักษะในการสืบค้น

ในโลกอินเทอร์เน็ต มีสารสนเทศต่าง ๆ จำนวนมากที่ไม่

สามารถอ่าน ฟังได้โดยใช้เวลาเพียงชั่วอายุคน ทักษะในการสืบค้นข้อมูลหรือสารสนเทศที่ต้องการผ่านเครื่องมือค้นหา (search engine) อาทิ การสืบค้นผ่าน google จึงเป็นเรื่องที่ทุกคนต้องเรียนรู้ เช่น การสืบค้นโดยการใส่เครื่องหมายคำพูด แตกต่างจากการไม่ใส่เครื่องหมายคำพูดอย่างไร การใส่เครื่องหมาย + ระหว่างคำค้นมีประโยชน์อย่างไร หรือ การสืบค้นคำที่ต้องการเฉพาะจากเว็บไซต์ใดเว็บไซต์หนึ่ง จะต้องพิมพ์คำค้นในลักษณะใด เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อให้การสืบค้นมีประสิทธิภาพคือได้สารสนเทศที่ต้องการโดยใช้เวลาน้อยที่สุด

4. ทักษะในการวิเคราะห์

หลายครั้งที่การสืบค้นเรื่องเดียวกัน นอกจากจะได้ข้อมูลชุดเดียวกัน ซึ่งอาจจะเกิดจากการคัดลอกต่อ ๆ กันมาแล้ว บางครั้งอาจจะได้ข้อมูลที่แตกต่างกัน ดังนั้นผู้ที่ต้องการใช้สารสนเทศจึงจำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานหรือจำเป็นต้องหาความรู้พื้นฐานประกอบ เพื่อตรวจสอบได้ระดับหนึ่งว่าสิ่งที่สืบค้นมีความถูกต้องน่าเชื่อถือเพียงใด โดยหนทางหนึ่งที่สามารถทำได้ง่ายคือการสืบค้นไปถึงแหล่งอ้างอิง การสืบค้นเรื่องที่เกี่ยวข้อง หรือสืบค้นจากเว็บไซต์ต่างประเทศ และนำมาเปรียบเทียบกันหลาย ๆ แหล่ง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน สมบูรณ์ และน่าเชื่อถือมากที่สุด

5. ทักษะในการจัดเก็บ

ในบางครั้งสารสนเทศที่ได้จากอินเทอร์เน็ต ผู้สืบค้นยังไม่สามารถนำมาใช้งานได้ในขณะที่นั้นเลย แต่จำเป็นต้องใช้ข้อมูลหรือสารสนเทศจากแหล่งอื่นมาประกอบด้วย ทักษะในการจัดเก็บข้อมูลจึงเป็นสิ่งจำเป็นอีกอย่างหนึ่งที่จะต้องเรียนรู้ เช่น ทักษะการจัดเก็บข้อความ การจัดเก็บภาพ การจัดเก็บภาพและเสียง การจัดเก็บหน้าเว็บไซต์ทั้งหน้า และอื่น ๆ เพื่อให้สามารถนำไปใช้งานตามเวลา สถานที่ที่ต้องการหรือใช้งานในขณะที่ออกจากอินเทอร์เน็ตได้

6. ทักษะในการเชื่อมต่อระหว่างชนิดอุปกรณ์

มีคนอีกจำนวนไม่น้อยที่มีโอกาสใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่สามารถสร้างข้อมูลดิจิทัลหรือสร้างเอกสารต่าง ๆ แต่ไม่มีทักษะในการเชื่อมต่ออุปกรณ์ เช่น ถ่ายภาพมาแล้วไม่รู้ว่าจะนำเข้าคอมพิวเตอร์อย่างไร สร้างไฟล์นำเสนอมาแล้วไม่ทราบว่า จะแปลงไปใช้งานกับอุปกรณ์อีกประเภทหนึ่งได้อย่างไร รวมถึงการใช้งานข้ามค่ายผู้ผลิต เช่น การใช้งานระหว่างค่ายไมโครซอฟท์กับค่ายแอปเปิล ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จำเป็นต้องเรียนรู้และฝึกฝนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถส่วนบุคคล และลดอุปสรรคในการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้น้อยลง

7. ทักษะในการสังเคราะห์

ทักษะในการสังเคราะห์ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้การใช้อินเทอร์เน็ตมีคุณภาพยิ่งขึ้น เช่น ในกรณีที่ต้องการเผยแพร่อาหารของประเทศตนเองโดยใส่ข้อความและเสียงประกอบ ผู้จัดทำจะต้องทราบว่าหาภาพที่ไม่ละเมิดลิขสิทธิ์จากแหล่งใด จะใส่ตัวอักษรด้วยเครื่องมืออะไรจะใส่เพลงประกอบภาพด้วยโปรแกรมอะไร ซึ่งทั้งหมดเป็นการสังเคราะห์สิ่งๆที่กระจัดกระจายกันอยู่ตามแหล่งต่าง ๆ นำมาประกอบขึ้นมาให้เป็นงานชิ้นใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อน

8. ทักษะในการเผยแพร่

การนำเสนอผลงานผ่านเครือข่ายในลักษณะของการเผยแพร่แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ผู้เผยแพร่ยังจำเป็นต้องเรียนรู้ทักษะในการนำข้อมูลข่าวสารสารสนเทศต่าง ๆ ออกสู่ประชาคมหรือชุมชนด้วย เช่น การใช้จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ การใช้สื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ การนำภาพถ่ายไปเผยแพร่กับบริการฟรีต่าง ๆ การเผยแพร่ข้อความและภาพผ่านเว็บบอร์ด การเผยแพร่สารสนเทศผ่านเว็บบล็อก/เว็บไซต์ การเผยแพร่คลิป์วิดีโอผ่านยูทูป เป็นต้น

9. ทักษะในการใช้สื่อสังคมออนไลน์

ปัจจุบันมีเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ได้รับความนิยมหลายประเภท เช่น facebook, line, instagram, twitter และอื่น ๆ ซึ่งผู้ใช้งานจะต้องมีทักษะในการอยู่ร่วมกันในสังคมออนไลน์ต่าง ๆ ดังกล่าว เช่น ทักษะในการนำเข้าสู่ข้อมูลที่ไม่มีข้อห้าม ไม่ผิดกฎหมาย ทักษะในการรักษามารยาทในการสนทนา ทักษะในการแสดงความคิดเห็น ไม่ให้เกิดเป็นประเด็นขัดแย้ง การยอมรับความแตกต่างและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น สิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวนี้อาจช่วยให้การใช้สื่อสังคมออนไลน์มีประโยชน์และเกิดผลในเชิงบวกตามที่ต้องการ

10. ทักษะในการดูแลความปลอดภัยในการติดต่อสื่อสาร

วัยรุ่นมักจะเป็นวัยที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ค่อนข้างหละหลวมมากกว่าวัยอื่น ๆ เช่น ให้ข้อมูลส่วนตัวกับคนแปลกหน้าในโลกอินเทอร์เน็ต เช่น ที่อยู่ ข้อมูลส่วนตัว นอกจากนี้ ยังขาดความระมัดระวังเกี่ยวกับการจัดเก็บรหัสการใช้งานหรือบอกรหัสการใช้งานให้เพื่อน ส่งผลให้เกิดความยุ่งยากตามมาในภายหลัง เช่น ถูกล่อลวง มีการนำเข้าสู่ข้อมูลที่ไม่พึงประสงค์โดยบุคคลอื่น สิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวนี้อาจทำให้ผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตจะต้องมีความตระหนักและระมัดระวังเรื่องความปลอดภัยในการเข้าใช้งาน

และการติดต่อสื่อสาร รวมถึงการมีทักษะในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล เช่น รู้วิธีเข้ารหัสไฟล์ไม่ให้เปิดอ่านโดยพลการได้ รู้วิธีการติดตั้งโปรแกรมรักษาความปลอดภัยให้กับอุปกรณ์ที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารไม่ให้ถูกบุกรุกหรือถูกคุกคามจากผู้ไม่พึงประสงค์ได้ เป็นต้น

7. Career & Learning Self-reliance (ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้)

อนุชา โสมาบุตร (2556, ออนไลน์) กล่าวถึง ประกอบด้วย องค์ประกอบสำคัญในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ความยืดหยุ่นและการปรับตัว (Flexibility and Adaptability) ได้แก่

1.1 การปรับตัวเพื่อรับการเปลี่ยนแปลง (Adapt to Change) โดย (1) ปรับตัวตามบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบและบริบทตามช่วงเวลาที่กำหนด และ (2) ปรับตัวเพื่อการเปลี่ยนแปลงบรรยากาศของการทำงานในองค์กรที่ดีขึ้น

1.2 เกิดความยืดหยุ่นในการทำงาน (Be Flexible) โดย (1) สามารถหลอมรวมผลสะท้อนของงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (2) เป็นผู้นำที่สร้างสรรค์ให้เกิดผลเชิงบวกกับการทำงาน และ (3) มีความรู้ความเข้าใจในการสร้างความสมดุลและความเสมอภาคอย่างรอบด้าน เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงสร้างสรรค์ของการทำงาน

2. เป็นผู้มีความคิดริเริ่มและเป็นผู้นำ (Initiative and Self-Direction) ได้แก่

2.1 การจัดการด้านเป้าหมายและเวลา (Manage Goals and Time) โดย (1) กำหนดเป้าหมายได้ชัดเจนบนฐานความสำเร็จตามเกณฑ์ที่กำหนด (2) สร้างความสมดุลในเป้าหมายที่กำหนด (ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว) และ (3) ใช้เวลาและการจัดการให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการทำงาน

2.2 การสร้างงานอิสระ (Work Independently) โดยกำกับติดตาม จำแนกวิเคราะห์ จัดเรียงลำดับความสำคัญ และกำหนดภารกิจงานอย่างมีอิสระ ปราศจากการควบคุมจากภายนอก

2.3 เป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพในตนเอง (Be Self-Directed Learners) โดย (1) มุ่งมั่นสู่ความเชี่ยวชาญทั้งทางด้านทักษะ ความรู้และขยายผลสู่ความเป็นเลิศ (2) เป็นผู้นำเชิงทักษะขั้นสูง มุ่งสู่ความเป็นมืออาชีพ (3) เป็นผู้นำในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) และ (4) สามารถสะท้อนผลและเก็บเกี่ยวประสบการณ์จาก

อดีตมุ่งสู่เส้นทางแห่งความก้าวหน้าในอนาคต

3. ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม (Social and Cross-Cultural Skills) ประกอบด้วย

3.1 ประสิทธิภาพเชิงปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่น (Interact Effectively with Others) โดย (1) รอบรู้ในการสร้างประสิทธิภาพ จังหวะเวลาที่เหมาะสมในการฟัง-การพูดในโอกาสต่าง ๆ และ (2) สร้างศักยภาพต่อการควบคุมให้เกิดการยอมรับในความเป็นผู้นำทางวิชาชีพ

3.2 การสร้างทีมงานที่มีคุณภาพ (Work Effectively in Diverse Teams) โดย (1) ยอมรับในข้อแตกต่างทางวัฒนธรรมและภารกิจงานของทีมงานที่แตกต่างกันหลากหลายลักษณะ (2) เปิดโลกทัศน์และปลูกจิตสำนึกเพื่อมองเห็นการยอมรับในข้อแตกต่าง สามารถมองเห็นคุณค่าในความแตกต่างเหล่านั้น (3) พึงระลึกเสมอว่าข้อแตกต่างเชิงสังคมและวัฒนธรรมนั้น สามารถนำมาสร้างสรรค์เป็นแนวคิดใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นได้ โดยการคิดค้นนวัตกรรมเพื่อการสร้างงานอย่างมีคุณภาพ

4. การเพิ่มผลผลิตและการรู้รับผิดชอบ (Productivity and Accountability) ประกอบด้วย

4.1 การจัดการโครงการ (Manage Projects) โดย (1) กำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จของงาน และ (2) วางแผน จัดเรียงลำดับความสำคัญของงานและบริหารจัดการให้เกิดผลลัพธ์ที่มุ่งหวัง

4.2 ผลผลิตที่เกิดขึ้น (Produce Results) โดยสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพสูง โดยมีจุดเน้นในด้านต่าง ๆ ได้แก่ (1) การทำงานทางวิชาชีพที่สุจริต (2) สามารถบริหารเวลาและบริหารโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ (3) เน้นภารกิจงานในเชิงสหกิจ (Multi-tasks) (4) การมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน (5) นำเสนอผลงานได้อย่างมืออาชีพ และ (6) ยอมรับผลผลิตที่เกิดขึ้นด้วยความชื่นชม

5. ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (Leadership and Responsibility) หมายถึง ความเป็นตัวแบบและเป็นผู้นำคนอื่น (Guide and Lead Others) โดย (1) ใช้ทักษะการแก้ไขปัญหาระหว่างบุคคลได้ เพื่อนำพองค์การก้าวบรรลุจุดมุ่งหมาย (2) เป็นตัวกลางหรือผู้ประสานงานที่มีประสิทธิภาพ สามารถชี้แนะและนำพองค์การก้าวสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ (3) ยอมรับความสามารถของคณะทำงานหรือผู้ร่วมงานที่มีความแตกต่างกัน และ (4) เป็นแบบอย่างในพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ผู้อื่นยอมรับ

8. Change (ทักษะการเปลี่ยนแปลง)

วิจารณ์ พานิช (2557, ออนไลน์) กล่าวว่า ทักษะการเปลี่ยนแปลง อาจอธิบายได้ด้วยจิตวิทยาการพัฒนาตัวตน (individuation) มนุษย์แต่ละคนจะค่อย ๆ รู้จักตัวเอง พร้อม ๆ กับพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง แตกต่างจากคนอื่น ๆ แนวทางพัฒนาความเป็นตัวตนสองแนวทาง คือแนวทาง “พัฒนาด้านใน” (introvert ซึ่งตีความว่า เป็นการใคร่ครวญไตร่ตรองด้วยตนเอง ในตอนอื่นของหนังสือเรียกว่า separate knower) กับแนวทาง “พัฒนาด้านนอก” (extrovert ซึ่งตีความว่า เป็นการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ในตอนอื่นของหนังสือ เรียกว่า connected knower) แนวทางหลังเชื่อมโยงกับ action learning และ collaborative inquiry

การตัดสินใจ มีสองแนวทาง คือแนวทางใช้เหตุผล หรืออย่างมีสติ หรือโดยการใคร่ครวญ (reflection) กับแนวทางใช้ความรู้สึก หรืออย่างอัตโนมัติ หรือโดยใช้ปัญญาญาณ

ทักษะการเปลี่ยนแปลง เป็นกระบวนการ “สุนทรียสนทนา” ระหว่างการตัดสินใจทั้งสองแบบ จนในที่สุดเกิดการพัฒนา ด้านในของตัวตน เปลี่ยนกรอบความคิด (Frame of Reference) เป็นของตนเองชัดเจนยิ่งขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

เชษมสร ไข่งศรี และคณะ (2557, หน้า 137 – 142) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการแนะแนว 2) ระดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยมาก คือ ด้านครูผู้สอนค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านสื่อวัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 3) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดใหญ่

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.01 โดยเรียงลำดับดังนี้ ด้านสื่อวัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา ($r=0.766$) ด้านการจัดการงบประมาณ ($r=0.445$) ด้านความสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของโรงเรียนกับชุมชน ($r= -0.416$) ด้านความพร้อมของอาคารสถานที่ ($r=-0.300$) ด้านผู้บริหาร ($r=0.066$) ด้านครูผู้สอน ($r = -0.030$) 4) เมื่อใช้การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า มีกลุ่มตัวแปร 4 ตัวที่มีนัยสำคัญของการพยากรณ์การบริหารวิชาการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ด้านสื่อวัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (X_6) ด้านครูผู้สอน (X_4) ด้านความพร้อมของอาคารสถานที่ (X_2) ด้านความสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของโรงเรียนกับชุมชน (X_1) โดยกลุ่มตัวแปรเหล่านี้มีอำนาจในการพยากรณ์ได้ร้อยละ 66.70 ซึ่งสามารถเขียนสมการในรูปคะแนนดิบ และในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 414.441 + 8.085(X_6) + 2.794(X_4) + -2.780(X_2) + -1.746(X_1)$$

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = 0.775 (Z_6) + 0.334 (Z_4) + -0.152 (Z_2) + -0.090 (Z_1)$$

นฤมล เจริญพรสกุล และคณะ (2559, หน้า 113 – 117) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ประกอบด้วย 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน 3) ความพึงพอใจในงานของครู 4) ความพึงพอใจของผู้ปกครอง และ 5) ความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ประกอบด้วยปัจจัย 4 ด้าน คือ ปัจจัยด้านโรงเรียน ได้แก่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียน และการบริหารงานในโรงเรียน ปัจจัยด้านผู้บริหาร ได้แก่ คุณลักษณะของผู้บริหาร พฤติกรรมการบริหาร และภาวะผู้นำของผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ได้แก่ คุณลักษณะของครู ความพึงพอใจในงานของครู พฤติกรรมการสอนของครู ปัจจัยด้านนักเรียน ได้แก่ พฤติกรรมด้านการเรียนของนักเรียน การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง เจตคติของผู้เรียน ผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยได้เสนอ การวิเคราะห์รูปแบบของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะบางประการ สำหรับการกำหนดนโยบาย

การนำไปสู่การปฏิบัติ และการวิจัยต่อไปในอนาคต

ราตรี สอนดี (2559, หน้า 139 – 155) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยการบริหารของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 3) ปัจจัยการบริหารกับประสิทธิภาพงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ โดยรวม มีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 4) ปัจจัยการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน ด้านบุคลากร (X_5) ด้านกระบวนการ (X_3) และด้านบริหาร (X_1) เป็นตัวพยากรณ์ประสิทธิภาพของงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ โดยมีค่าอำนาจพยากรณ์เท่ากับ 78.24 เปอร์เซนต์ ดังสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = .796 + .352 (X_5) + .367 (X_3) + .091 (X_1)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z}_y = .461 (X_5) + .426 (X_3) + .108 (X_1)$$

วิไลลักษณ์ รัตนเพียรธัมมะ และปิยะนันท์ พริงน้อย (2559, หน้า 73 – 75) ได้ศึกษาเรื่อง นวัตกรรมการศึกษาในการพัฒนาทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 พบว่า การปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบโดยใช้ นวัตกรรมการศึกษาทั้งด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน สื่อการสอน การวัดและประเมินผลและการบริหารจัดการอย่างครบวงจรโดยต้องมีการกำหนดเป้าหมายว่าจะให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอย่างไร มีความรู้และทักษะที่เหมาะสมกับโลกในศตวรรษที่ 21 อย่างไรบ้าง โดยทุกภาคส่วนต้องตระหนักถึงปัญหาและความสำคัญและพร้อมที่จะเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อที่จะร่วมกันพัฒนาควบคู่กันไปในทุกด้านเพื่อให้เกิดพลังทางสังคมที่ยิ่งใหญ่ที่จะสามารถผลักดันและนำไปสู่การแก้ปัญหาทั้งองค์รวม โดยเฉพาะผู้รับผิดชอบด้านการศึกษาควรให้ความสำคัญกับการนำนวัตกรรมศึกษามาพัฒนาปรับปรุงในด้านต่าง ๆ ได้แก่ นวัตกรรมด้านหลักสูตร นวัตกรรมด้านการจัดการเรียนการสอน นวัตกรรมสื่อการสอน นวัตกรรมด้านการประเมินผล และ นวัตกรรมด้านการบริหารจัดการ โดยต้องมีการพัฒนาร่วมกันไปพร้อมกันเน้นให้ความสำคัญกับเป้าหมายการศึกษาที่พึงประสงค์ มุ่งพัฒนาความเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ ชวนนำประเทศไปสู่การพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน

ปรีดี ปลื้มสำราญกิจ (2560, หน้า 73 - 75) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน เป็นปัจจัยที่จะส่งผลให้เกิดการดำเนินการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย ปัจจัยภายนอกหน่วยงาน 7 ประการ ได้แก่ 1) การส่งเสริมเรื่องทักษะในศตวรรษที่ 21 ของหน่วยงานระดับนานาชาติ 2) กฎหมาย นโยบาย หรือแผนระดับชาติ 3) ความร่วมมือของชุมชน 4) พัฒนาการของเทคโนโลยี 5) การจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับทักษะในศตวรรษที่ 21 ของหน่วยงานอื่น 6) การเพิ่มพูนความรู้ในเรื่องทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยหน่วยงานภายนอก และ 7) ผู้เรียน นอกจากนี้ยังมีปัจจัยภายในหน่วยงาน 7 ประการ ได้แก่ 1) นโยบายของหน่วยงาน 2) การจัดสรรงบประมาณ 3) ความรู้ความสามารถของบุคลากร 4) การตระหนักถึงความสำคัญของทักษะในศตวรรษที่ 21 5) วัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีการศึกษาที่มีในหน่วยงาน 6) การเพิ่มพูนความรู้เรื่องทักษะในศตวรรษที่ 21 ภายในหน่วยงาน และ 7) การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียน มีทักษะในศตวรรษที่ 21 จึงขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ

กรวีร์ เกษบรรจง (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านภาวะผู้นำ อยู่ในอันดับสูงสุด รองลงมาคือ ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงานและการฝึกอบรม และด้านการตัดสินใจ เป็นอันดับต่ำสุด 2) การนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านการฝึกอบรมครูประจำการ อยู่ในอันดับสูงสุด รองลงมาคือ การพัฒนาหลักสูตร และการพัฒนากลุ่ม เป็นอันดับต่ำสุด 3) ปัจจัยการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในโรงเรียน คือ ด้านการควบคุมการปฏิบัติงาน ด้านการสื่อสาร ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงานและการฝึกอบรม ด้านภาวะผู้นำ ด้านการปฏิสัมพันธ์และอิทธิพล และด้านแรงจูงใจ โดยมีประสิทธิภาพในการทนายร้อยละ 59.20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทรรคนกร สงครินทร์ (2560, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางด้านการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางด้านการบริหารในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน และประสิทธิผลของสถานศึกษาใน

ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน มีปัจจัยทางด้านการบริหาร จำนวน 5 ปัจจัย ที่สามารถพยากรณ์ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ(X_1) ปัจจัยด้านการจูงใจ (X_4) ปัจจัยด้านโครงสร้างการบริหารสถานศึกษา (X_3) ปัจจัยด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม (X_2) และ ปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากรและทีมงาน (X_5) มีอำนาจในการพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษา ร้อยละ 29.50 ($R^2 = .295$) โดยสามารถสร้างสมการถดถอยจากค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (Unstandardized Score)

$$\hat{Y} = 64.749 + .776X_1 - .483X_4 + .630X_3 - .664X_2 + .514X_5$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (Standardized Score)

$$\hat{Y}_y = .249ZX_1 - .193ZX_4 + .212ZX_3 - .181ZX_2 + .159ZX_5$$

ยุกติ ประทุม (2560, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) วัฒนธรรมองค์การโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) ประสิทธิภาพของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 4) ปัจจัยการบริหารด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนและด้านวัฒนธรรมองค์การโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) 5) ปัจจัยการบริหารด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนและด้านวัฒนธรรมองค์การโรงเรียนสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนได้ มี 4 ปัจจัย ดังนี้ วัฒนธรรมองค์การด้านการตัดสินใจ ภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการพัฒนาครู วัฒนธรรมองค์การด้านความหลากหลายของบุคลากร และวัฒนธรรมองค์การด้านความมุ่งประสงค์ของโรงเรียน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณสะสมของ 4 ปัจจัย เท่ากับ 0.79 และสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ได้ร้อยละ 62.20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) โดยเขียนสมการพยากรณ์รูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

$$Y = 1.021 + 0.216(X_{10}) + 0.220(X_4) + 0.194(X_{17}) + 0.118(X_{18})$$

$$\hat{Z} = 0.265(Z_{10}) + 0.267(Z_4) + 0.215(Z_{17}) + 0.14(Z_{18})$$

วารารักษ์ ลวงสวาส และคณะ (2561, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัย

ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยะของ เขต 1 จากการศึกษาค้นพบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกตัว 3) ปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน มี 4 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านผู้บริหาร (X_1) ปัจจัยด้านผู้เรียน (X_2) ปัจจัยด้านครู (X_3) และปัจจัยด้านผู้ปกครอง (X_4) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ ร้อยละ 69.40 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีอำนาจพยากรณ์ ร้อยละ 48.10 โดยสามารถสร้างเป็นสมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$Y = (-6.389) + 4.538(X_1) + 2.888(X_3) + 3.367(X_2) + 2.262(X_4)$$

$$\hat{Z} = 0.329(X_1) + 0.166(X_3) + 0.224(X_2) + 0.195(X_4)$$

พัชรี สร้อยสกุล (2559, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะ แห่งศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตพัฒนาอุตสาหกรรมชายฝั่ง ทะเลตะวันออก ผลการวิจัยพบว่า 1) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษ ที่ 21 สำหรับนักศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน พบว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะ แห่งศตวรรษที่ 21 มากที่สุด โดยเรียงลำดับตามคะแนนเฉลี่ยได้ดังนี้ ทักษะด้านการ สร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ ทักษะด้าน ความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการ แก้ปัญหา ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ และทักษะอาชีพ และ ทักษะการเรียนรู้ 2) การพัฒนารูปแบบการฝึกทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษา อาชีวศึกษาเอกชน ได้แก่ การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะ การ ออกแบบคู่มือการฝึกทักษะการนำคู่มือไปทดลองฝึกทักษะ การประเมินผลการฝึกทักษะ และการติดตามผลการฝึกทักษะ 3) การหาประสิทธิภาพของคู่มือการพัฒนาทักษะ ความคิดสร้างสรรค์ แห่งศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน มีประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 85.18/ 84.60 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ 80/ 80 ผลการฝึก ทักษะความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาหลังเรียนด้วยคู่มือการพัฒนาทักษะความคิด สร้างสรรค์ สำหรับนักศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ปรากฏว่า ผลการทดสอบก่อนการฝึกและ หลังการฝึก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยคะแนนหลังฝึกสูงกว่า คะแนนก่อนฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) 4) ผลการติดตามผลเกี่ยวกับการ

พัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาหลังการฝึกทักษะ ปรากฏว่านักศึกษาได้พัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

พิชญา ตีมี และเอี่ยมพร หลินเจริญ (2559, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการประเมินทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของผู้เรียนตามแนวคิดการประเมินผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่า 1) แนวทางการประเมินที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย โครงสร้างความสัมพันธ์กันของรายละเอียด 6 องค์ประกอบได้แก่ วัตถุประสงค์การประเมิน องค์ประกอบของทักษะและตัวชี้วัดเทคนิควิธีการประเมิน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน การตัดสินการประเมิน และการรายงานผลการประเมิน 2) ผลการทดลองใช้แนวทางประเมินวงรอบที่ 1 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยของทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม เท่ากับ 64.44 และวงรอบที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ย 69.49 ในภาพรวมนักเรียนมีระดับทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมในระดับดีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 65.88 และระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 34.16 3) ผลการประเมินคุณภาพของแนวทางการประเมินทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของผู้เรียนตามแนวคิดการประเมินผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 4 ด้าน มีคุณภาพในภาพรวม อยู่ในระดับมาก

เจษฎา กิตติสุนทร (2560, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษารายวิชาการพัฒนาหลักสูตรตามรูปแบบ Big Five Learning ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการทำงานเป็นทีมและให้ความร่วมมือ และความสามารถในการสื่อสารและการนำเสนอของนักศึกษาจากการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ Big Five Learning ของนักศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และความพึงพอใจของนักศึกษาจากการเรียนรู้ตามรูปแบบ Big Five Learning หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อ้อมใจ พลกายา และอัจฉราพรรณ วงษ์น้อย (2561, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจในงานและทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของบัณฑิตวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนีจักรีรัชผลการวิจัยพบว่า 1) ความพึงพอใจในงานของบัณฑิตวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี จักรีรัชในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87, S.D. = 0.78$) 2) ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของบัณฑิตวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี จักรีรัช อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86, S.D. = 0.54$) 3) ความพึงพอใจในงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของบัณฑิตวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี จักรีรัชอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = .668$)

เหงียน ถิหุฮ่า (2561, หน้า 21-23) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาทักษะการ เรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดกาบบัง ประเทศ เวียดนาม ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษา ตอนปลาย จังหวัดกาบบัง ประเทศเวียดนาม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$) 2) นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีทักษะการเรียนรู้ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 3) นักเรียนที่เรียนแผนการเรียนต่างกัน มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 4) แนวทางในการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21 คือ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ ฝึกความคิดสร้างสรรค์และ การแก้ไขปัญหา ควรจัดให้มีการอบรมหรือการแข่งขันที่เกี่ยวข้องกับทักษะการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21 และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง

พาที เกศธนากร (2561, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้ ทักษะของนักศึกษาในศตวรรษที่ 21 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาตัวบ่งชี้ทักษะของนักศึกษาในศตวรรษที่ 21 พบว่า ได้ตัว บ่งชี้ จำนวน 13 ตัวบ่งชี้โดยจำแนกตามองค์ประกอบได้ดังนี้ ด้านทักษะชีวิตและการทำงาน จำนวน 5 ตัวบ่งชี้คือ การริเริ่มสร้างสรรค์และการกำกับดูแลตนเอง ความยืดหยุ่นและ ความสามารถในการปรับตัว ทักษะด้านสังคมและทักษะข้ามวัฒนธรรม ภาวะผู้นำและการ ทำงานเป็นทีม และการเป็นผู้สร้างหรือผู้ผลิตที่รับผิดชอบตรวจสอบได้ ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.771 ถึง 0.910 ด้านทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี มีจำนวน 4 ตัวบ่งชี้คือ ความเข้าใจและสามารถใช้เทคโนโลยี ความเข้าใจและสามารถใช้สื่อ เลือกใช้สารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม และความเข้าใจและสามารถใช้ สารสนเทศ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.942 ถึง 0.974 และด้านทักษะการเรียนรู้ และนวัตกรรม จำนวน 4 ตัวบ่งชี้คือ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการแก้ปัญหา ทักษะ การสื่อสารและการร่วมมือ ทักษะการพึ่งพาตนเองในการเรียนรู้และการสร้างสรรค์และ นวัตกรรม ค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.890 ถึง 0.909 2) โมเดลตัวบ่งชี้ทักษะ ของนักศึกษาในศตวรรษที่ 21 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีมีความ สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยมีค่า $X^2 = 47.93$; $p = 0.35$; $df = 45$; $GFI = 0.98$; $AGFI = 0.97$; $RMSEA = 0.012$; $RMR = 0.022$

สายฝน เนียมสม (2560, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษา ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตรัง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหาร

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 ในด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและเป็นรายข้อ 2) ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 ที่มีระดับการศึกษาต่างกันส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน 3) ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 ที่มีประสบการณ์การบริหารงานต่างกันส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน

ณัฐพงศ์ บุญยารมย์ (2554, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 – 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในจังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารโรงเรียน มีภาวะผู้นำ อยู่ในระดับมาก 2) ผู้บริหารโรงเรียนส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก 3) ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน 4) ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนของโรงเรียนขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน 5) ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน 6) ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยครูผู้สอนมีความคิดเห็นมากกว่าผู้บริหาร 7) ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน 8) ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ไม่แตกต่างกัน 9) ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ มีความสัมพันธ์กันทางบวก 10) ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการได้

อมรา ไชยดำ (2559, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผลการวิจัยพบว่า 1)

ประสิทธิผลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2) ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า ไม่แตกต่างกัน 3) ประสิทธิผลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ที่มีขนาดของโรงเรียนต่างกัน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านพบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีประสิทธิผลการบริหารงานด้านหลักสูตรและการสอนแตกต่างกับโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีประสิทธิผลการบริหารงานด้านหลักสูตรและการสอนมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

ปิยะดา น้อยอามาตย์ (2559, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผลการวิจัยพบว่า 1) วัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ผลการเปรียบเทียบวัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกันเมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่า วัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง 2) ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ผลการเปรียบเทียบระดับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3) ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ผลการศึกษาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์วัฒนธรรมองค์กรทั้ง 7 ด้านกับประสิทธิผลของโรงเรียน ทั้ง 4 ด้าน ปรากฏว่ามีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ชุลีพร บริเอก (2560, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยการบริหารองค์กรที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยการบริหารองค์กรและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม

อัครยาชัยในจังหวัดนครพนม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยการบริหารองค์กรและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการจำแนกตามสถานภาพและวุฒิการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ 3) ปัจจัยการบริหารองค์กรมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการค่อนข้างสูง ($r_{xy} = 0.739$)

รัชนีวรรณ เทียนทอง (2557, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนไทยกับครูในโรงเรียนชั้นนำระดับโลก ผลการวิจัยพบว่า 1) การปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนชั้นนำระดับโลกมี 2 องค์ประกอบ คือ 1) การจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดการชั้นเรียน การวัดและประเมินผล การวิจัยในชั้นเรียน และการใช้สื่อ/นวัตกรรมและสารสนเทศ 2) การสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ประกอบด้วย การสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน ผู้ปกครอง เพื่อนร่วมงาน และชุมชน ครูในโรงเรียนชั้นนำระดับโลกมีการปฏิบัติงานที่เหมือนกันด้านการจัดการเรียนการสอน คือ การพัฒนาทักษะและความสามารถของผู้เรียน อำนวยความสะดวกในกิจกรรมต่าง ๆ จัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการคิดขั้นสูง และความคิดสร้างสรรค์ ใช้รูปแบบการประเมินที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน ครูมีทักษะในการวิจัย ด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น คือ ให้คำปรึกษา ดูแลเอาใจใส่ ดูแลความปลอดภัย และให้ความช่วยเหลือผู้เรียน และทำงานได้ร่วมกับเพื่อนร่วมงาน 2) ครูไทยมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก โดยองค์ประกอบด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นมีค่าเฉลี่ยมากกว่าองค์ประกอบด้านการจัดการเรียนการสอน โดยครูในสังกัด กทม. มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติงานสูงกว่าในสังกัดอื่น ๆ และครูระดับประถมศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยระดับปฏิบัติงานมากกว่าครูระดับมัธยมศึกษา 3) แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของครูไทยให้เหมือนครูชั้นนำระดับโลก ครูต้องรับรู้ความสามารถของตนเอง มีการพัฒนาตนเอง แสวงหาความรู้ พัฒนาทักษะและความชำนาญต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา เช่น ทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อมุ่งเน้นการสร้างทักษะให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน มีการนิเทศติดตามการจัดการชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีการวัดและประเมินผลตามความสามารถและความแตกต่างของผู้เรียน ทำวิจัยในชั้นเรียนจากฐานข้อมูลจริงและเผยแพร่ผลงานการวิจัย ใช้สื่อที่ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง เคารพความแตกต่างและอุทิศเวลาให้กับผู้เรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้และการสะท้อนคิดทางวิชาการกับเพื่อนร่วมงาน และให้ความรู้กับชุมชน

วีโรจน์ สารรัตน์ (2556, หน้า 26 – 97) ได้ศึกษากระบวนการทัศน์ใหม่แห่งการศึกษากรณีศึกษาต่อการศึกษาศตวรรษที่ 21 พบว่า จากสังคมยุคเกษตรกรรมในศตวรรษที่ 18 เปลี่ยนผ่านเข้าสู่สังคมยุคอุตสาหกรรมในช่วงศตวรรษที่ 19 และ 20 ในระยะ

ปัจจุบันกำลังเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ยุคความรู้แห่งศตวรรษที่ 21 ด้วยพลังขับเคลื่อนของเทคโนโลยี ดิจิตอลที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา โดยมีปัจจัย ดังนี้ ด้านครู ประกอบด้วย สัญญาการเป็นครู ทักษะดิจิตอล ทักษะสำหรับครู บทบาทของครู เครื่องมือ คุณลักษณะของครูในศตวรรษที่ 21 ด้านการสอน การจัดการเรียนรู้ ทักษะการสอน รูปแบบการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านผู้บริหาร/ผู้นำ ภาวะผู้นำ ทักษะเพื่อความสำเร็จ ทศนคติสำหรับผู้นำในศตวรรษที่ 21 ด้านโรงเรียน สภาพแวดล้อมสำหรับโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 ด้านหลักสูตร การออกแบบ หลักสูตรใหม่สำหรับศตวรรษที่ 21

วิไลลักษณ์ รัตนเพียรธัมมะ และปิยะนันท์ พรีงน้อย (2559, หน้า 73 – 75) ศึกษา นวัตกรรมการศึกษาในการพัฒนาทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 พบว่า การใช้นวัตกรรมการศึกษาเพื่อให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลและได้ผลอย่างยั่งยืนนั้นต้องมีการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบโดยใช้นวัตกรรมการศึกษาทั้งด้านหลักสูตร การจัดการเรียน การสอนสื่อการสอน การวัดและประเมินผล และการบริหารจัดการอย่างครบวงจรโดย ต้องมีการกำหนดเป้าหมายว่าจะให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอย่างไร มีความรู้และทักษะที่เหมาะสมกับโลกในศตวรรษที่ 21 อย่างไรก็ตาม โดยทุกภาคส่วนต้องตระหนักถึงปัญหาและความสำคัญและพร้อมที่จะเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อที่จะร่วมกันพัฒนาควบคู่กันไปในทุกด้าน เพื่อให้เกิดพลังทางสังคมที่ยิ่งใหญ่ที่จะสามารถผลักดันและนำไปสู่การแก้ปัญหาทั้งองค์รวม โดยเฉพาะผู้รับผิดชอบด้านการศึกษาควรให้ความสำคัญกับการนำนวัตกรรม การศึกษามาพัฒนาปรับปรุงในด้านต่าง ๆ

งานวิจัยต่างประเทศ

Siti Fatinah Zuhairah Haji Ismail and others. (2015, p. 479 – 480) ได้ ศึกษาการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสอนคณิตศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพใน โรงเรียนมัธยมศึกษาในบรูไนดารุสซาลาม การศึกษาครั้งนี้ได้อธิบายถึงปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาในการให้บริการอย่างมีคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่าครูเป็น หัวใจของการศึกษาคณิตศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามผลการวิจัยยังพบว่ามี ปัจจัยลบที่มีผลกระทบต่อความคิดเห็นของครูถึงประสิทธิภาพในการสอนคณิตศาสตร์ การ ตระหนักถึงปัจจัยเหล่านี้สามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของครูได้

Asma Al Faddai. (2015, p. 20 – 21) ได้ศึกษาการวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบ ของแรงจูงใจในการบริหารงานของโรงเรียนต่อผลงานของนักเรียน การวิจัยครั้งนี้มี

วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของแรงจูงใจ (ตามแรงจูงใจในโปรแกรม) ภายใต้การบริหารของกลุ่มบริหารวิชาการของโรงเรียน โดยกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ คือ นักเรียน 13 คน จากสองโรงเรียนในซาอุดีอาระเบีย และดำเนินการทดสอบความสำเร็จใช้เพื่อวัดความสำเร็จของนักเรียนที่มีแรงบันดาลใจ อีกทั้งมีการสัมภาษณ์ผู้บริหารของโรงเรียนแบบปลายเปิด ช่วยในการให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลกระทบของโปรแกรมกระตุ้นตามความสำเร็จของนักเรียน พบว่า นักเรียนที่มีแรงบันดาลใจมีผลการเรียนดีขึ้น การบริหารและเจ้าหน้าที่ในโรงเรียนทุกแห่งจึงควรได้รับการสอนและให้คำแนะนำว่าจะกระตุ้นนักเรียนได้อย่างไร แรงจูงใจควรรวมเข้ากับหลักสูตรทั้งหมด และควรเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในโรงเรียนเพื่อให้ผลการเรียนโดยรวมของโรงเรียนอยู่ในระดับสูง

R. Higgins Meagan (2008, Abstract) ได้ศึกษาการวิจัยเกี่ยวกับ ทักษะการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21: การเรียนรู้ทั่วโลกในโรงเรียนกลาง URBAN การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเรียนรู้ทักษะในศตวรรษที่ 21 ตามประสบการณ์ของครูและนักเรียนที่เกี่ยวข้อง การวิจัยได้ดำเนินการในโรงเรียนมัธยมที่อยู่นอกเมือง ในห้องเรียนที่ไม่มีมาตรฐาน หลักสูตร และไม่มีการประเมินผลบังคับ การเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ใหม่ระหว่างครู นักเรียน การวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่านักเรียนเรียนรู้เพิ่มเติมเมื่อมีส่วนร่วมและมีการกระตุ้นทางปัญญา การเรียนรู้เกิดขึ้นผ่านสิ่งที่เกี่ยวข้องและการกระตุ้น รวมถึงการเห็นประโยชน์ของการบูรณาการเกิดทักษะในศตวรรษที่ 21 และนำเข้าสู่หลักสูตรการเรียนรู้ระดับโลก

Olubunmi (2012, Abstract) ได้ศึกษาการวิจัยเกี่ยวกับ กลยุทธ์ที่ทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จในเท็กซัส ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาประเมินจากการสอบถามรายชื่อ ในด้านการบริหารมืออาชีพ การสอนและการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้ การจัดแหล่งเรียนรู้ การมีส่วนร่วมกับชุมชน ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน และสถิติที่นำมาวิเคราะห์ตัวแปรพบว่ากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาปัจจุบันไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียน (ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ) ยกเว้นด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

Michele (2012, Abstract) ได้ศึกษาการวิจัยเกี่ยวกับ การตรวจสอบผลของการทำกลยุทธ์การบริหาร ส่งผลการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการศึกษา พบว่า เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมุ่งไปยังนักเรียน ครู และผู้ปกครอง จำเป็นที่ต้องปรับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ซึ่งมีผลต่อนักเรียนแต่ละโรงเรียนที่ประสิทธิภาพต่ำ และมีศักยภาพในการเพิ่มผลการสอบของ ATC (การสอบวัดระดับของนักเรียนในอเมริกา)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การบริหารวิชาการที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการเรียนรู้นั้น ต้องอาศัยปัจจัยหลายด้านในการบริหารเพื่อให้เกิดประสิทธิผล เช่น ด้านผู้บริหารโรงเรียน ด้านครูผู้สอน ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านนักเรียน ด้านงบประมาณ ด้านการบริการงานห้องสมุด ด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านงานนิเทศ การศึกษา และ ด้านการวัดผล ประเมินผล เป็นต้น ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการดำเนินงานวิชาการที่จะส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการเรียนรู้นักเรียนได้นั้นจะต้องอาศัยปัจจัยต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนงานวิชาการของโรงเรียน ให้ส่งผลถึงนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล ผู้วิจัยจึงสรุปปัจจัยการบริหารวิชาการวิชาการด้านต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการเรียนรู้นักเรียน ดังนี้

1. ด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน
2. ด้านผู้บริหารโรงเรียน
3. ด้านการจัดการเรียนรู้
4. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน
5. ด้านทรัพยากรการเรียนรู้
6. ด้านการพัฒนาหลักสูตร
7. ด้านครูผู้สอน
8. ด้านงบประมาณ